
THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

Presented
by the Icelandian Bibliothek
(stiptisbókasafn)
to
the Smithsonian Institution
Washington
D. C
United States

LJÓÐMÆLI

eptir

JÓNAS HALLGRÍMSSON.

B. PJETURSSON og K. GÍSLASON

hafa sjeð um prentunina.

KAUPMANNAHÖFN.

Hjá J. D. Kvisti, bóka-prentara og nótna.

1847.

Um útgáfuna á kvæðum þessum er lítið að segja. Okkur þótti ríða mest á að koma þeim á prent svo óbjöguðum sem kostur væri á og nokkurn veginn út lítandi. Hvernig þeim væri niður raðað, þótti okkur standa á minna. Við höfum skipt þeim í tvær deildir, án fyrirsagna, og sett frumkvæðin í fremri deildina, en í hina aptari það sem hann hefur snúið, eða, rjettara að segja, kveðið eptir öðrum; því hann hefur varla snúið neinu svo, að hann hafi ekki vikið því nokkuð við um leið. Fremst í hinni fyrri deild er það, sem hann hefur ort áður enn hann kom til háskólans og einna minnst kveður að, og er því að mestu leyti skipað eptir efni; þá tekur við það sem hann hefur ort síðan: fyrst það sem prentað er áður í bókum, þá það sem prentað er á lausum blöðum, en seinast það sem ekki hefur verið prentað, og brotin öptust af því. Kvæðunum í síðari deildinni er skipað niður eptir frumhöfundum, og er þess við getið, hverju snúið sje fyrir

þann tíma, er hann kom fyrst til Kaupmannahafnar, og svo hvað prentað sje áður. Kvæðið (á 99. bls.) eptir *Addison* hefði átt að standa í þessari deild.

Heylóarkvæði er einnig prentað í Fjölni 1847 á 21. bls., og Meyjargrátur á 19. bls.; er hann þar nokkuð öðruvísi, enn hjer, og eins og Jónas hefur haft hann í fyrstu.

Lesendurnir munu taka eptir í þeim kvæðum, sem áður hafa birzt á prenti, að einstaka orðatiltæki hefur verið breytt, svo að hjer stendur t. a. m. í kvæðinu til *Gaimard* (á 173. bls.)

ekki: hjarðir kátar með lagði síðum,
heldur: hjarðir á beit með lagði síðum;

en við vissum til, að höfundurinn var búinn að breyta þeim þannig; og víst er um það, ef hann hefði lifað og komið sjálfur á prent ljóðmælum sínum, þá mundi hann hafa lagað flestar þær misfellur, sem þar kunna að finnast.

Gefi hamingjan, að allt, sem fegurst er og hreinast í kvæðum þessum, hafi sem mest áhrif á hug og hjörtu þeirra allra, sem þau eru ætluð.

REGISTUR

eptir fyrirsögnum kvæðanna.

REGISTUR
eptir upphöfum kvæðanna.

GALDRAVEIÐIN.

Hvað mun það undra,
er eg úti sje —
þrúðgan þrætu draug
um þveran dal
skyndilega
skýi ríða? *

Svartir eru möskvar,
sígur með hálsi fram
slunginn þrætu þinur:
sje eg á dufli
dökkum stöfum
E. T. illa merkt.

*) Þetta erindi er öðruvísi, enn hin, að bragarhætti, og sama kemur víðar fram, einkanl. í hinum eldri kvæðum Jónasar.

Ertu, afi!
endurborinn
og ferðu kvikur að kynngi?
Illar stjörnur
veit eg yfir þig
ganga grimmlega úr ginu.

Hættu! hættu!
áður að hálsi þjer
sjálfum verði snara snúin;
því sá varð fanginn,
er und fossi hljóp,
lax hinn lævísi.

SNÍKJUR *.

Hjerna er ótækt heima að sníkja,
helzt mun því ráð á Nesið víkja,
þar er svo mikill maturinn.
Komist jeg það með kröptum slökum
af kúru **, sulti og nætur-vökum,
jeg skal heita á þig, magi minn!

STAKA.

Skjambi meður skolla-nef,
skrítilegi frændi minn!
hefðirðu líka róu af ref,
Robbur keypti belginn þinn.

*) Í kvæðakveri Jónasar er þessi vísa kölluð *Snyltegjesten.*
**) dregið af latínska orðinu *cura,* og er nokkurs konar hnjóðsyrði, sem haft er í skóla um mikinn lestur.

KVÖLDDRYKKJAN.

Gelur nú gleði
við glasmunna;
dunar fjöl
und fæti gljáum;
gengur roka,
með rokna blæstri,
níðings nösum frá.

Brettar eru brýr,
bendist ofur mjög
kátur kúluvambi;
rymur rámur háls
af rembilæti —
það er kaupmanns kunn.

Strax er stafs vant,
er af stað færist,
fara hendur í hlaði:
enni það, er áðan
að ölbollum
laut, er leirugt allt.

Mælir þá munnur,
þótt mál þvæli:
"Veit eg vínkaup
verst í heimi.
Gjalds er vant
við gleði vora,
skal það bændum
af baki flegið.

Entu ekki orð þín
nje ummæli:
það er gömul
gróða-regla;
sú er og önnur,
þótt örðug sje.
steldu ekki svo
að stóru nemi.

Sefur samvizka,
svæfði eg hana
svo hún aldregi
um aldur vakni

sá var ormur
óduglegum
vörusölum
verst um gefinn."

Baulaði þá,
brá upp grönum,
þjór þverhöfði,
er á þambi stóð,
um fætur hins
að foldu hrotinn.

"Orm þann! orm þann,
óduglegum
vörusölum
verst um gefinn,
samvizku, seldi eg
við silfri fyr;
henni varð ekki
varið betur."

SKRADDARAÞANKAR.

UM KAUPMANNINN.

Þú sem daglega líða leið
lífs fram að enda sjer,
náungann svíkur samt, um skeið
sama gleyminn að fer;
:|: þinn spillti þanki er :|:
þreföldum gróða-fjötur-svefni bundinn.

Í ljettu rúmi liggur þjer,
þótt líðir sálar tjón;
ágirnd fíkin, sem brjóst þitt ber,
blindar svo hjartans sjón,
:|: magnaði mammons þjón! :|:
munaðarlausu ekkjuna sem grætir.

Vertu ekki að hrúga í vettling þinn,
hann verður fullur senn;
þarna vantar í þumalinn,
því hljóta að borga enn
:|: skapþungir skilamenn :|:
skuldina lognu á svikatöflu þinni.

Fátæktar tár á frómri kinn
feginn þú renna sjer,
af hrekkjum þínum hálf-grobbinn
hlærðu, sem von til er;
en :|: óbænum árnar þjer :|:
auminginn svikni sárt og hyski þínu.

En hvergi hjer um hirðir þú,
huggun þín gjaldið er;
þitt öfundaða aura bú
aldrei samt gleði ljer,
:|: en þótt um eyrun þver :|:
á þjer rangfengna dalahrúgan gjalli.

Værir þú skynlaus, grimmur ger,
getinn á villustig
og allt sem fyrir augun ber
eyðimörk skuggalig,
:|: enginn áteldi þig :|:
sem öngvan þekktir guð og boðorðslausan.

Hitt er undur, hve upp vex nú
illgresi á kristnri grund,
frómlynda bændur flettir þú
fje sínu hverja stund;
:|: klækin er kaupmanns lund :|:
kæta hana andvörp föðurleysingjanna.

Drottinn bauð — eitt sinn dynja fer
dóms-lúður skýjum í:
hve mun þá dyggð þín hrósa sjer?
hvort muntu sleppa frí?
:|: magnlausa moldar þý! :|:
muntu þá gulli guðdóms-veldið sigra?

BAKTRISKI SYNDARINN.

Hæð veit eg standa,
það var herborg áður
fleiri enn fimm daga;
þar eg feiknstafi
flesta leit,
svalri Sefströnd á.

Harðan helgaldur
þá er um haf kominn
vindur á vogi blæs,
brimskafl bláfaldinn
buldri þungu
grenjar að grunnsteinum.

Eitt var það undra,
er eg þar eyrum nam,
er næddi næturkul:
ungbarns ópi
sem þess er ófætt dó
þótti mjer hvert strá stynja.

Hví svo þrungin þú
þungu drepur
höfði moldu mót?
hví þú hin hárfagra,
hrelldum lík,
sóley sólu flýr?

Hvort þá svo harðráð
og heiptarfull
býr í brjósti lund
Hræsvelg hrímþussa,
er í hvirfilbyl
fer um foldar jaðar?

Var það ei ærið,
er þú áður felldir
sólu borið blóm,
þótt ei saklausu
síðan hingað að
feyktir þess frækorni?

Illska, andstyggð
og óþoli,
örgust eiturjurt,
grær hjer í grasi,
unz guðs veður
fellir þau fullvaxta.

Syrgir nú einmana
hið unga blóm,
runnið í reit lasta;
hörðum huga
hatar sól og vind
fyrir tilveru tíma.

En Bergur þú,
sem und bjargstórum
synda þunga þreyr:
höfði hnarreistu —
svo er hjartað blint —
apast að óheillum.

Saklaus blóm,
þau er ei synd þekktu,
felast fyrir þjer,
þars þú glaður
þeim er gabbað fjekkst
mætir að munaði.

Ómar mjer í eyrum
þitt eymda kvein,
er hörðum heldróma
sveiptur sárlega
um seinan vaknar
fyrir nágrindur neðan.

Illar nöðrur,
þær er æ vaka,
sárt á sálu bíta;
þannig vaknar
sá er í villu svaf;
æ koma mein eptir munað.

LÆKNIRINN.

“Hjer sje friður! með heilsu þín
hvernig gengur?” . . . „O jeg held ver —
höfuðverkur og hósta-pín
hafa svo dregið krapt úr mjer.“

“O jæja — og það er heldur hart,
hvernig útreið að Tyrkinn fær;
það er mannhatur mestan part —
mikið er Rússans grimmd frábær!”

„Svo get eg ekki sofið vel,
svíður brjóstið, ef hræra skal.“
“Ja so? — og víst mun Emanúel
ofan á verða í Portúgal.”

DALABÓNDINN Í ÓÞURRKNUM.

Hví svo þrúðgu þú
þokuhlassi,
súldar norn!
um sveitir ekur?
þjer mun eg offra,
til árbóta,
kú og konu
og kristindómi.

MARSVÍNAREKSTURINN.

"Missum ei það mikla happ;
maginn kann þess gjalda!"
Heldur var í köllum kapp,
þeir köstuðu grjóti — ekkert slapp;
samt mun Hallur hlutnum sínum valda.

SKIPKOMA 1830 *.

"Sjer ei skáldið skip á öldu
skautum búið að landi snúa?
er ei þys við þorska kasir?
þóttast ekki búðardróttir?"
„Harður byr að hafna vörum
húna rekur jóinn lúna;
glatt er lið á götustjettum,
glápa sperrtir búðarslápar.“

---

*) Athugasemd skáldsins: Við Lárus biðum skipkomu og leiddist eptir brjefum vina okkar í Höfn. Sumardagsmorguninn fyrsta var jeg snemma á fótum og sá kaupfar á uppsiglingu. Þegar jeg kom heim, spurði L., hvort "skáldið" hefði ekki sjeð skip?

VINDVÍSA*.

Þegi þú, vindur!
þú kunnir aldregi
hóf á hvers manns hag;
langar eru nætur,
er þú hinn leiðsvali
þýtur í þakstráum.

NÁTTÚRULÖGMÁLIÐ**.

Má-at hinn megin-
máttki guð
vindi valda,
þeim er fer vog yfir;
nje hann um varnað fær
vetrar stundum,
þeim er í árdaga
áður skóp.

*) Fyrirsögn Jónasar: *In aquilonem nocturnum.*

**) Jónas hefur sjálfur kallað þessa vísu *Physica necessitas* og vísað til *Plut. Caes.* 37.

MÖÐRUVALLA STEINHÚS.

Vík hjer að vinur,
sem á vegi fer,
og hygg á haglegt smíði;
þannig verður góðum
góðu bætt
vel umborið böl.

Gleymdar eru rústir,
er ruku fyr —
öllum sorgleg sjón —
þars við fjallbrún
hið fagurgjörva
mænir mannvirki.

Stattu steinhús
stólpa heilli!
þökk sje þeim, er vel að vinnur!
stattu vel steinhús
og standi vel
gæfa þíns góða herra!

Hver er sjón,
er eg sjá þykjumst?
mun ei engill
ofan farinn
grandi burt
frá garði snúa?

SUMARDAGS-MORGUNINN FYRSTA 1828.

Í RÚMI MÍNU.

Flýttu
fjalla yfir brún
dagur þjer, það er ei þörf á Kamsjatka bíða!
lengur
ligg eg ei á dún,
en læt nú strax fara að hringja til tíða.
Þá skalt
þú ei sjá, hvað er
heiðarleg hátíð sem halda ætla jeg núna;
það er
æði asi á mjer,
eg vil fljótt hafa messuna búna.
:|: Veizlu síðan vind eg að,
vertu kominn hjer um það;
súpa
virðist vera mál
vetrar umliðins burtfararskál. :|:

Hygg að:
haf þú kyrrt um þig,
senn kem eg, sumarið sendur ykkur að boða;
hátt á
himinfólgnum stig
hleyp eg skrýddur í morgunsins roða.
Hulinn —
það er himins ráð —
bind eg á baki þjer bagga örlaga þungan:
gata
grjóti nokkru stráð
gerir fótvissan vegfara ungan.
Halt því kvíðlaus áfram enn!
opt er jarðnesk gæfa tvenn:
saklaust
sefur auga í værð,
syrgir andvaka á gullbeði flærð.
Halt því kvíðlaus áfram enn!
Ójá dagur! komdu senn!
súpa
virðist vera mál
vinar tryggvasta hamingjuskál.

NÓTT OG MORGUN.

Röðull brosti, rann að nætur hvílu
Ránar til og fögrum sjónum brá
undan ljettri utanbakka skýlu,
aldan beið þar guðinn studdist á;
horfðu tindar himinljósi viður,
helgur roði um snjófgar kinnar flaug,
Íslands verndar engill farinn niður
Ingólfs bjartur stóð á gleymdum haug.

Hreifðist land af helgum snortið fótum,
hnje þá sól um öldugarðsins bak,
stormkast undan Snæfells köldu rótum
stólpaský að vesturáttu rak.
Ljós var horfið, hrikti í dægurgrindum,
hrímköld nótt um stjörnuhvolfið ók:
"byrg oss! fel oss!" brast í jökultindum,
"byrg oss! fel oss!" ströndin endurtók.

Allt var kyrrt; frá utanfjarðar grunni
einstök vakin bára stundum hvein:

rödd er heyrð í rökkur-hálfdimmunni,
rödd sem hrærði klakabundinn stein;
hún kvað margt um horfinn þjóðar-anda,
hreystibrest og kveifarlíf og neyð,
hræddist Ísland, heyrði búinn vanda,
harma-stöfum barna sinna kveið.

Rann þá dagur, reis af austurstraumum
röðulskin, og norðar held'r enn fyr;
fjör kom nýtt í fætur máttarnaumum,
fýstist enginn lengur sitja kyr.
Hver er gnýr sem gegnum loptið hleypur
(Garðars eyjar losna festarbönd):
"Förum nú og fyrir norðan Greipur
felumst undir Grænlands jökulströnd."

UNDIR ANNARS NAFNI.

Hví und úfnum
öldubakka
sjónir indælar
seinkar þú að fela.
blíða ljós!
að bylgju skauti
hnigið hæðum frá?

Hve máttu augum
eymda fjöld
láðbyggja líta?
margir eru menn,
þó er mæða fleiri
hvers í brjósti byrgð.

En þú brosir
og burtu snýr
nýt á niðurvegu,
sól sorglausa!

sofnir eru laukar,
þeirs lifðu ljós þitt við.

Austur sje eg fljúga
að Esju tindi
hrafn af hússmæni,
þar er gráföl ský,
golu rekin,
hefjast himni mót.

Bíddu austankul!
andvörp mín
máttu ei of bylgju bera
til hinnar ungu,
athvarfslausu,
sem mitt hjarta hlaut.

Hví svo, hugar-steinn!
hulins kvíða
svella sútir þjer?
máttkan engil
sá hinn mikli faðir
veikum að vörn ljeði.

TIL KONU, SEM MISST HAFÐI BARN SITT *.

Hví grátið þjer
þanns í gröf hvílir
ungan elsku-son?
örðug ganga
var optar geymd
mörgum mæðu dögum.

Helgur engill
hjarta saklausu
í yðar faðmi felst;
sá mun trúfastur,
unz tími þrýtur,
lítill verndar vinur.

Tár þau trúlega,
er tryggð vakti,

---

*) Í kvæðakveri Jónasar stendur þessi latínska fyrirsögn: *Ad matrem orbatam.*

söfnuð sjóði í
góðverka yðar
fyrir guð flytur,
sem elskar einlægt brjóst.

Þær munu skærstar —
er þjer skýi borin
líðið til ljóss sala —
fagurt skart
yðar friðarklæðis,
gljáperlur glóa.

EPTIR FRÚ GUÐRÚNU STEPHENSEN Í VIÐEY *.

Bláa vegu
brosfögur sól
gengur glöðu skini;
sjerattu söknuð
og sorga fjöld
þeirra er á landi lifa?

Gróa grös
við geisla þína
liðinna leiðum á:
en þú brosir
og burtu snýr;
kvöldgustar kula.

Svo frá heimi
til himinsala

*) Áður prentað í Ljóðmælum M. Stephensens, Viðey 1842, á 132. bls.

frelstar sálir fara;
sýta syrgendur
sóllausa daga
angur-gusti í.

Hver er hinn grátni,
sem að grafar beði
beygðu höfði bíður?
elskað lík
undir köldum leir
hvílir feti framar.

Styðst harmþrunginn
höfðingi,
Stephensen, að steini;
frú framliðna,
föðurlands prýði,
syrgir svo mælandi:

"Sáran ljet guð mig
söknuð reyna!
verði hans vísdóms
vilji á mjer

syrtir í heimi,
sorg býr á jörðu,
ljós á himni,
lifir þar mín von.

Hvar skal eg ljettis
í heimi leita?
hvar skal eg trega
tár of fella?
Bíða vil eg glaður,
unz brotnar fjötur
líkams, og laus
líð eg eptir þjer."

Ó þú máttur
og mikla von,
er þá öflgu styður!
hjörtun hefjast,
er hetju sjá
standa eina í stríði.

TIL *R. KEYSER* *.

Þó landa hringur bylgjum blám
ey vora í faðmi feli víðum,
en fjærri þú hjá vinum blíðum
á móðurjarðar kætist knjám.
mundu þá samt, að eitt það er
ígildi snoturt fegri rósa
"Gleymdu mjer ei", sem grær eins hjer
á grundu kaldri norðurljósa.

---

*) sem nú er háskólakennari í *Christiania* í Norvegi. Jónas hefur sjálfur ritað í kvæðakver sitt, að þessi vísa sje mælt af munni fram þegar þeir fundu fyrst útsprungin kattaraugu vorið 1827. Þessi jurt heitir á dönsku *Forglemmigei,* og þaðan er tekið, hjer í vísunni, að kalla hana Gleymdu mjer ei.

MINNINGARBLAÐ TIL N. K.

Sjerattu Snæfells
snjófga tind,
sólu roðinn,
sveiptan þoku,
stjörnu skininn,
á strönd bíða?

Fyr man hinn ljósi
af landtöngum
fjallafoldar
fósturjarðar
vörður víkja,
enn eg, vinur! þjer
hjarta-fólgnum
úr hug sleppi.

VIÐ SÓLSETUR, TIL VINAR SÍNS *.

Við skulum sól
sömu báðir
hinsta sinni
við haf líta:
ljett mun þá leið
þeim er ljósi móti,
vini studdur,
af veröld flýr.

---

*) Í kvæðakveri Jónasar er þessi fyrirsögn: *Occidente sole. Ad amicum*, og þetta skrifað fyrir neðan vísuna:

Ille dies utramque
ducet ruinam.

Hor.

TIL VINAR SÍNS*.

Ár var alda,
þá er endurborin
fold hin fjallsetta
í fyrsta sinni
veltast tók veli
um vegu ókunna,
að orði alvalds,
sem allt um skóp.

Sveipuð saman
hin svása nótt
í ægi falst,
þá er álfröðull
hóglega hófst
um heiðar brún
hlógu hlíðar
við himinljósi.

---

*) Fyrirsögn Jónasar: *Ad amicum.*

Þá var gaman,
er um grænan dal
fjellu fagrar ár
fiskum kvikar,
en íturfagur
í eyrarbót
söng svanaflokkur
sætum rómi.

Unað óþekktum
og undrun fylltur
maður hinn fyrsti
und meiði hám
einn saman stóð,
augum leiddi
nýja náttúru
og nöfnum hjet.

Aldin, akur
íturbleikur,
fögur eik
og fugl kvakandi.

fallandi foss
og fjallbuna,
hestur, naut
og heiðar dýr,
hlutu hvert um sig
heiti þaðan.

Einn saman maður,
öngum þekktur,
unaðs óskipts,
er yfir bjó,
nauðugur naut,
og naut að eins
helmings eins,
þar er allan hafði.

Fyrir því fór
fjalli gnæfanda
hug sinn telja,
en háðskur mót
ómur orðvani
eyra hrærði,

það var bergmál
frá blám tindi.

Þá sá alfaðir,
sem öllu stýrir,
grát í auga
hins einmana,
og af forsælu
fram kallaði
brosfagra brúði;
þá varð brjósti ljett.

Eyddust aldir,
ár um hurfu,
fjölguðu þá
og færðust út
mennskir megir
und miðgarði,
frændur fjarlægir
að fullu gleymdust.

Þá sá alfaðir,
að ónóg var
brúðar ást
eða blóðskylda
þungar raunir
þjáðra manna
allar að ljetta
und oki lífs.

Elskan eilífa,
allt sjáandi,
miskunar hrærðist
yfir mannsins neyð;
sá var einn,
að hún ofan sendi,
helgur engill —
það var hulið ráð.

Vindur þagði,
vötn stöðvuðu
beljandi straum:
frá blásölum himins

ský skinfagurt
skærum loga
leið yfir lopt
und ljósri mynd.

Það var vinátta,
sem á vængjum friðar
hnje frá himni
í helgum blæ;
fagnaði fold,
fylltust gleði
efri lopt
og undirdjúp;
sá var fyrstur nefndur
sumardagur.

Hreinlynd hjörtu
og hugarprúð
ást einlægri
æðri kynja
ylnuðu þá,
er um aldir síðan

vóx, við hjelzt;
þaðan er vinur um kominn.

Heim sje eg hversa
á himinásum;
rennur sumar-
sól hin fyrsta,
umgenginna
sem alda mjer
minning vekur
og margs sem áður
brá minni blíðu
barns gleði.

Ungur var eg forðum —
fór eg einn saman,
föður sviptur,
er mjer fremst unni:
þannig liðu
langir dagar,
meini blandnir
á marga lund.

Fluttu mig forlög
um fjöll suður,
einn, ókunnan,
alls þurfanda;
mátti eg ei móður
mál um nema,
mátti eg ei systur
mína sjá,
þá var mjer bróðir
blíður horfinn.

Þá varst það þú,
er eg þegjandi
aðgætnu auga
einatt leiddi:
það sagði mjer hugur,
að þar mundi
viður vaxa,
er vænti eg af skjóls.

Sátum við tveir
við sjó löngum

og sáttir á
sundi ljekum;
þótti mjer þá
sem við þreyta mundum
burt veltandi yfir
bylgjur lífs,
einum hug
mót örlaga straumi.

Þá varst það þú,
er eg þegjandi
valdi mjer
að vini fyrstum;
síðan eg hef
sælla stunda
allmargra notið,
ama horfinn,
bezti vinur!
að brjósti þjer.

Þess eg nú minnist,
er þetta er

sigurdagur þess,
er sendi himin
engil ofan
upp að ræta
harma gras
úr hyggju reit
andvarpandi
aumra manna.

Hvert mjer þá fyr
í hug koma
skyldara mundi,
eður skapi nær,
óskar orð,
enn að árna góðs
þeims mjer að vini
veittan hefur.

Má eg alda
ókominna
orð um nema;
en þau að eyrum mjer

berast brotin,
sem brimkviður
ómi álengdar
við enda nætur.

Sje eg örlög
ýmisleitan
okkur ókominn
aldur skapa;
en það óskýrt
að augum mjer
kemur, líkt sem
á köldu hausti
stjörnu glampi
af sljettum sjó.

Hlægir mig nú það,
er mig hrelldi áður
ungan of mjög,
þá er eg fór einn saman;

gott er að ganga
geði kvíðlausu
ófarið, örstutt,
æfiskeið.

MEYJAN MÍN HIN VÆNA.

Mín er meyjan væna
mittisgrönn og fótnett,
bjarteyg, brjóstafögur,
beinvaxin, sviphrein;
hvít er hönd á snótu,
himinbros á kinnum,
falla lausir um ljósan
lokkar háls hinn frjálsa.

Í SPÁNSKA SJÓNUM *.

SKÁLDIÐ:

Hví viltu andsvala
austankul
svo á segli vaka?
hví viltu meina
mjer að sjá
Dofra sólháu sali?

Hví viltu meina
manni sjóleiðum
hæðir Hertu líta?
dökkt er á djúpi,
dimmar öldur rísa,
mig langar landsýn í.

VINDURINN:

Vegu bláa
vestur um haf
hleyp eg, himinborinn.

---

*) Kveðið 31. ág. 1832.

þangað sem Garðars
gamla ey
há úr hafi rís.

Langar mig þar
um ljósan tind
gullnu skýi skauta
og í djúpum
dal að kyssa
mundarfagra mey

Svo á eg heiti,
sem eg um heiminn fer
allan ýmsa vegu:
næðingur kem eg að norðan,
næturkul að austan,
vorgola að sunnan
vestan hafræna.

SKÁLDIÐ:

Heyr þú hafræna
hin himinborna!

flýt þjer Fróns úr dölum;
kysstu samt fyrst,
og kossinn færðu
mjer frá dalanna dætrum!

ÍSLAND *.

Ísland! farsælda-frón
og hagsælda hrímhvíta móðir!
hvar er þín fornaldar-frægð,
frelsið og manndáðin bezt?
Allt er í heiminum hverfult,
og stund þíns fegursta frama
lýsir, sem leiptur um nótt,
langt fram á horfinni öld.
Landið var fagurt og frítt,
og fannhvítir jöklanna tindar,
himininn heiður og blár,
hafið var skínandi bjart.
Þá komu feðurnir frægu
og frjálsræðishetjurnar góðu
austan um hyldýpis haf
hingað í sælunnar reit;
reistu sjer byggðir og bú
í blómguðu dalanna skauti;

---

*) Prentað í Fjölni 1835, á 21. bls.

ukust að íþrótt og frægð,
  undu svo glaðir við sitt.
Hátt á eldhrauni upp,
  þar sem enn þá Öxará rennur
ofan í Almannagjá,
  alþingið feðranna stóð.
Þar stóð hann Þorgeir á þingi,
  er við trúnni var tekið af lýði;
þar komu Gissur og Geir,
  Gunnar og Hjeðinn og Njáll.
Þá riðu hetjur um hjeröð,
  og skrautbúin skip fyrir landi
flutu með fríðasta lið,
  færandi varninginn heim.
Það er svo bágt að standa í stað,
  og mönnunum munar
annaðhvort aptur á bak
  ellegar nokkuð á leið.
Hvað er þá orðið okkar starf
  í sex hundruð sumur?
Höfum við gengið til góðs
  götuna fram eptir veg?

Landið er fagurt og frítt,
og fannhvítir jöklanna tindar,
himininn heiður og blár,
hafið er skínandi bjart.
En á eldhrauni upp,
þar sem enn þá Öxará rennur
ofan í Almannagjá,
alþing er horfið á braut.
Nú er hún Snorrabúð stekkur,
og lyngið á lögbergi helga
blánar af berjum hvert ár,
börnum og hröfnum að leik.
Ó þjer unglinga fjöld
og Íslands fullorðnu synir!
sona er feðranna frægð
fallin í gleymsku og dá!

HEYLÓAR-KVÆÐI *.

Snemma lóan litla í
lopti bláu "dírrindí"
undir sólu syngur:
"Lofið gæzku gjafarans,
grænar eru sveitir lands,
fagur himinhringur.

Jeg á bú í berja-mó,
börnin smá í kyrrð og ró
heima í hreiðri bíða;
mata jeg þau af móðurtryggð,
maðkinn tíni þrátt um byggð
eða flugu fríða."

Lóan heim úr lopti flaug,
(ljómaði sól um himinbaug,

*) Prentað í Fjölni 1836, II, 28.

blómi grær á grundu)
til að annast unga smá —
alla jetið hafði þá
hrafn fyrir hálfri stundu.

SAKNAÐAR-LJÓÐ *.

Þá var eg ungur,
er unnir luku
föður augum
fyrir mjer saman;
man eg þó missi
minn í heimi
fyrstan og sárstan,
er mjer faðir hvarf.

Man eg afl andans
í yfirbragði,
og ástina björtu,
er úr augum skein.
Var hún mjer æ,
sem á vorum ali
grös hin grænu
guðfögur sól.

*) Prentuð í Fjölni 1837, I, 3.

Man eg og minnar
móður tár,
er hún aldrei sá
aptur heim snúa
leiðtoga ljúfan,
ljós á jörðu
sitt og sinna.
Það var sorgin þyngst.

Mjög hef eg síðan
til moldar ganga
ættmenni bezt
og ástvini sjeð.
Þá vill hugur
harma telja,
þegar böl búið
er brjósti nýtt.

Sá eg hinn góða,
er guði treysti,
ungan og öflgan,
ættjarðar von,

Lárus á bana-
bólstur hniginn,
líki líkan,
er eg land kvaddi.

Sá eg með Dönum
í dauðra reit
Baldvin úr bruna
borinn vera —
fríða, fullstyrka
frelsishetju.
Söknuður sár
sveif mjer þá að hjarta.

Sá eg Torfa —
tryggðreyndan vin,
hraustan, hreinskilinn
og hjartaprúðan —
lífi ljúka
og lagðan vera
ættjörðu fjær,
er hann unni mest.

Átti eg eptir
enn í heimi
ungan og fagran
ættarblóma;
vel mundi kæta,
vel mundi bæta
laufgrænn kvistur
lágan runna.

Það man eg yndi
öðru meira,
er við Skapta
skilning þreyttum,
eður á vænum
vina-fundi
góða geðspakur
á gleði jók.

Sá eg þig, frændi!
fræði stunda,
og að sælum
sanni leita,

þegar röðull
á rósir skein,
og blá-dögg beið
á blómi sofanda —

Er þú á hæsta
hugðir speki,
og hátt og djúpt
huga sendir.
Of eru myrk
manna sonum,
þeim er hátt hyggja,
hin helgu rök.

Brann þjer í brjósti,
bjó þjer í anda,
ást á ættjörðu,
ást á sannleika.
Svo varstu búinn
til bardaga
áþján við
og illa lygi.

Nú ertu lagður
lágt í moldu,
og hið brennheita
brjóstið kalt.
Vonar-stjarna
vandamanna
hvarf í dauða djúp —
en drottinn ræður.

GRIKKUR *.

Fýkur yfir hæðir og frostkaldan mel,
í fjallinu dunar, en komið er jel,
snjó-skýin þjóta svo ótt og ótt;
auganu hverfur um heldimma nótt
vegur á klakanum kalda.

Hver er hin grátna, sem gengur um hjarn,
götunnar leitar, og sofandi barn
hylur í faðmi og frostinu ver,
fögur í tárum? en mátturinn þver —
hún orkar ei áfram að halda.

"Sonur minn góði! þú sefur í værð,
sjerð ei nje skilur þá hörmunga stærð,
sem að þjer ógnar og á dynja fer;
eilífi guðssonur! hjálpaðu mjer
saklausa barninu að bjarga.

---

*) Prent. í Fjölni 1837, I, 30; sb. greinina, sem þar stendur fyrir framan kvæðið.

Sonur minn blíðasti! sofðu nú rótt;
sofa vil eg líka þá skelfingar nótt;
sofðu! eg hjúkra og hlífi þjer vel;
hjúkrar þjer móðir, svo grimmasta jel
má ekki fjörinu farga."

Fýkur yfir hæðir og frostkalda leið,
fannburðinn eykur um miðnætur-skeið;
snjóskýja bólstrunum blásvörtu frá
beljandi vindur um hauður og lá
í dimmunni þunglega þýtur.

Svo, þegar dagur úr dökkvanum rís,
dauð er hún fundin á kolbláum ís;
snjóhvíta fannblæju lagði yfir lík
líknandi vetur — en miskunarrík
sól móti sveininum lítur.

Því að hann lifir og brosir og býr
bjargandi móður í skjólinu hlýr,
reifaður klæðnaði brúðar — sem bjó
barninu værðir, og lágt undir snjó
fölnuð í frostinu sefur.

Neisti guðs líknsemdar ljómandi skær,
lífinu beztan er unaðinn fær,
móðurást blíðasta, börnunum háð!
blessi þig jafnan og efli þitt ráð
guð, sem að ávöxtinn gefur.

GUNNARSHÓLMI *.

Skein yfir landi sól á sumarvegi
og silfurbláan Eyjafjallatind
gullrauðum loga glæsti seint á degi.
Við austur gnæfir sú hin mikla mynd
hátt yfir sveit, og höfði björtu svalar
í himinblámans fagurtærri lind.
Beljandi foss við hamrabúann hjalar
á hengiflugi undir jökulrótum,
þar sem að gullið geyma Frosti og Fjalar.
En hinumegin föstum standa fótum
blásvörtum feldi búin Tindafjöll
og grænu belti gyrð á dala-mótum.
Með hjálminn skyggnda, hvítri líkan mjöll,
horfa þau yfir heiðarvötnin bláu,
sem falla niður fagran Rangárvöll;
þar sem að una byggðar býlin smáu,
dreifð yfir blómguð tún og grænar grundir.
Við norður rísa Heklu tindar háu.

*) Prent. í Fjölni 1838, I, 32—34.

Svell er á gnípu, eldur geysar undir:
 í ógna djúpi, hörðum vafin dróma,
 skelfing og dauði dvelja langar stundir.
En spegilskyggnd í háu lopti ljóma
 hrafntinnuþökin yfir svörtum sal.
 Þaðan má líta sælan sveitarblóma;
því Markarfljót í fögrum skógardal
 dunar á eyrum; breiða þekur bakka
 fullgróinn akur, fegurst engja-val
þaðan af breiðir hátt í hlíðar slakka
 glitaða blæju, gróna blómum smám.
 Klógulir ernir yfir veiði hlakka:
því fiskar vaka þar í öllum ám.
 Blikar í lopti birkiþrasta sveimur,
 og skógar glymja, skreyttir reynitrjám.
Þá er til ferðar fákum snúið tveimur,
 úr rausnar-garði hæstum undir Hlíð,
 þangað sem heyrist öldu-falla eimur;
því hafgang þann ei hepta veður blíð,
 sem voldug reisir Rán á Eyjasandi,
 þar sem hún heyir heimsins langa stríð.

Um trausta strengi liggur fyrir landi
borðfögur skeið, með bundin segl við rá;
skínandi trjóna gín mót sjávar grandi.
Þar eiga tignir tveir að flytjast á
bræður af fögrum fósturjarðar ströndum
og langa stund ei litið aptur fá,
fjarlægum ala aldur sinn í löndum,
útlagar verða vinar augum fjær;
svo hafa forlög fært þeim dóm að höndum.
Nú er á brautu borinn vigur skær
frá Hlíðarenda hám; því Gunnar ríður
atgeirnum beitta búinn. Honum nær
dreyrrauðum hesti hleypir gumi fríður
og bláu saxi gyrður yfir grund —
þar mátti kenna Kolskegg allur lýður.
Svo fara báðir bræður enn um stund;
skeiðfráir jóar hverfa fram að fljóti;
Kolskeggur starir út á Eyjasund,
en Gunnar horfir hlíðar brekku móti;
hræðist þá ekki frægðarhetjan góða
óvina fjöld, þó hörðum dauða hóti.

"Sá eg ei fyr svo fagran jarðar gróða,
fjenaður dreifir sjer um græna haga,
við bleikan akur rósin blikar rjóða.
Hjer vil eg una æfi minnar daga
alla, sem guð mjer sendir. Farðu vel,
bróðir og vinur!" — Svo er Gunnars saga.
Því Gunnar vildi heldur bíða hel,
enn horfinn vera fósturjarðar ströndum.
Grimmlegir fjendur, flárri studdir vjel,
fjötruðu góðan dreng í heljar böndum.
Hugljúfa samt eg sögu Gunnars tel,
þar sem eg undrast enn á köldum söndum
lágan að sigra ógna bylgju ólma
algrænu skrauti prýddan Gunnarshólma.
Þar sem að áður akrar huldu völl,
ólgandi Þverá veltur yfir sanda;
sólroðin líta enn hin öldnu fjöll
árstrauminn harða fögrum dali granda;
flúinn er dvergur, dáin hamra tröll,
dauft er í sveitum, hnipin þjóð í vanda;
en lágum hlífir hulinn verndarkraptur
hólmanum, þar sem Gunnar snjeri aptur.

KVEÐJA OG ÞÖKK ÍSLENDINGA TIL ALBERTS THORVALDSENS *.

I. KVEÐJA.

(Haustið 1838, þá er hann kom annað sinn frá Rómaborg til Kaupmannahafnar.)

Í höfum norður
við himin gnæfir
eyja ísi skyggnd
eg eldi þrungin;
þar rís hin fagra
feðra þinna
móðurmold
úr mararskauti.

Fjöld sá hún frægra
fólkbetrunga;
vara þeim vizku
vant nje snilli;

*) Prentað aptan við Æfisögu Alberts Thorvaldsens (Kmh. 1841. 8) á 63. bls.

þó hefur engi
annar, sem þú,
frægðargeisli
yfir fold þá skinið

Sæl þættist hún,
ef hún sjá mætti
yndi fegurst
augna sinna;
sæl þættist hún,
ef hún sjálf mætti
frægð þá fullþakka,
er hún fjekk af þjer.

Hver hefur dýrra
af drottni þegið
annar og unnið
erindi þjer?
Veitti þjer fulla
fegurð að skoða
himna höfundur,
heimi veittir þú.

Ein situr úti
yfir öldugeimi
fósturfold
feðra þinna;
hefur nje eina
augum litið
lífmynd ljúfa,
er þú leiddir fram.

Vittu samt, að þar
á vörum lifir
broshýrra barna
og blíðra meyja
heitið heimfræga,
er heyrir hver
móður margnefna
mögur í landi.

Ó að þú mættir
augum leiða
landið lopthága
og ljósbeltaða,

þar sem um grænar
grundir líða
elfur ísbláar
að ægi fram.

Þar er Heklufjall
og Hofsjökull,
Baldjökull, Bláfell,
og Baulutindur,
Hólmur, Hegranes,
og Hlíðin góða,
þar sem enn byggja
ættmenn þínir.

Mundi þá hinn mikli
mögur Þorvaldar
kynland sitt kenna
og karlmannlegt þykja;
tign býr á tindum,
en traust í björgum,
fegurð í fjalldölum,
en í fossum afl.

Mundu þá sveinar
og meyjar bláeygar
Snælands hins snjókrýnda
snúast þjer í móti,
frænda færandi
frægstum í heimi
barnslegar ástir,
sem beztar kynnu.

Og feður harðhendir
hraustra drengja
og mæður málblíðar
munnhvítra snóta
blessa þann, er bjó
börnum þeirra
fyrirmynd fegursta
frægðar að leita.

Og þó und sólu
suðurheima
eyðir þú æfi
að alföður vild:

ann þjer um aldur
Ísafoldar
sonur og dóttir,
meðan sær dunar.

II. ÞÖKK.

(Vorið 1839, þá er skírnarfontur Thorvaldsens kom til Reykjavíkur.)

"Ein situr úti
yfir öldugeimi
fósturfold
feðra þinna;
hefur nje eina
augum litið
lífmynd ljúfa,
er þú leiddir fram."

Svo kvað á hausti
hrímgrundar sjöt,
kynlanda kærstum
þá er kveðju flutti,

vitandi víst
um vingjöf þína,
dulin hvað dveldi
dýrgrip á leið.

Nú hefur bætta
sá, er bezt um kunni,
eptirþrá
augna vorra;
sæmir því að sæma
þann, er senda ljet
vonar fylling,
vorþökkum með.

Ungir og aldnir
andvirki frá
gangið að skoða
í guðs musteri!
skín þar hin helga
á höggnum steini —
ljóstær lífsbrunnur —
laug sáttmála.

Hver hefur leiddar
fyrir líkams augu
myndir guðlegar
musterið í?
Hefji höfuð sín
hingað farinn
lýður og líti
lotningu með!

Sjáið hjer fegursta
friðarmynd —
blíða María
með barnið á skauti;
hallast að góðrar
guðsmóður knjám
ungur Jóhannes
og ástarblíður.

Sjáið ánni í
allra manna
lausnara ljúfan
og líknar-skæran

skírn að skírast,
áður skepnu sína
guði vinni,
þá er glötuð var.

Sjáið enn fremur
ástvin beztan
barnanna ungu,
er hann blessar þau;
“leyfið þeim”, segir
hinn líknarfulli
“öllum hjá mjer
athvarfs að leita”.

Hver sá í huga
svo heilög tíðindi?
hver ljet þau stíga
af steininum fram?
Hver hefur leiddar
fyrir líkams augu
myndir guðlegar
musterið í?

Hefji höfuð sín
hingað farinn
lýður og lesi
letur á steini;
englar alskærir
og ástum bundnir
líða þar yfir,
en letrið greinir:

“Reist smíð þessa
í Róm suður
Albert Thorvaldsen
fyrir árum tólf,
ættjörðu sinni,
Ísalandi,
gefandi hana
af góðum hug.”

Albert Thorvaldsen
ættjörðu gaf;
hve skal ættjörð hans
Alberti þakka?

Breiðar eru bárur
að borgum fram,
frændinn fjarlægur
feðra láði.

Þá væri launað,
ef þú líta mættir
ásján upp lypta
ungrar móður,
þar sem grátglaður
guði færir
barn sitt bóndi
að brunni sáttmála.

MAGNÚSARKVIÐA *.

TVÍTUGUR FLOKKUR.

Úti sat und hvítum
alda faldi
fjallkonan snjalla
fögur ofan lög;
sá hún um bláan
boga loga
ljósin öll, er lýsa
leið um næturskeið.

Sofinn var þá fífill
fagur í haga,
mús undir mosa,
már á báru;
blæju yfir bæ
búanda lúins
dimmra drauma
dró nótt úr sjó.

*) Prentuð í Ljóðmælum Magnúsar Stephensens (Viðey 1842. 8) á 68. bls.

Hver er sá er snörum
hugar augum
skoðar lífs leiðir,
lýð allan og tíð;
vakir og vakir,
vinnu sinnir
hrímkalda grímu
sem hagbjartan dag.

Fár gat svo fyrri
frónbyggja sjón
glætt, að þeir mættu
geima skoða heima;
fár gat svo fyrri,
fornra norna
haptböndum sviptan,
huga sent á flug.

Fár gat svo fyrri
fullhugaður bugað
illa villu,
aldaspella gjald.

Legið hefur lygi
og láðbyggja ráð
alla vega spjallað
eiturblend í sveitum.

Fár gat svo fyrri
fjandann anda
lestan og lostið,
lygi, brott úr vígi;
hrakti sá, er vakti
meðan hölda fjöld
megindofin sefur,
marghöfðaðan varg.

Úti sat und hvítum
alda faldi
fjallkonan snjalla
fögur ofan lög;
sá hún þar er vá
að vættum hættum
íturdjarfur arfi
Ólafs und sólu.

Róma varð á þremi:
ruddist að studdri
fólkumdjarfur fylking
flokks óþokkans;
hugði sá, er dugði,
fyrir hamar fram
alla saman fella
ókind á sjó.

Hvergi hugðist varga
við snúið lið
berast láta fyrir
bjarga rið niður;
hremmdu þá og klemmdu,
er hrekjast tóku,
stoðir, sem stóðu
í styrku landvirki.

Hvöt var aðsókn hetju,
harðnar enn senna,
ógurlegum augum
á skaut hann þá.

Stóðu þeir við stoðir
(stökk ei nje hrökk)
stærri jafnt og smærri,
strjúka vill ei púki.

Magnús gekk af megni
und merki þjóðsterkur
láðvörður lýða
ljóss, sjer til hróss;
skoðar hann í hraða
högum augum
tjón allt og lán
tiguglegs sigurs.

Ríður hinn ráðgóði
á regin lognmegins,
höggur nú og leggur,
hrekur allt og rekur;
forkunnar forvirki
falla um grund alla,
flýja flokkar lygi,
fjandi stökk úr landi.

Skilið á, að skuli
skildi vel halda
maður fyrir móðum
mæringi, er
aptur sækir eptir
aldyggum hal
flokkur flár nokkur
freka, sem var rekinn.

Skilið á hann, skuli
skilja rjett vilja
frónbúar nú,
að hann fremdarheit efndi;
dýrum blóðdreyra,
dörsæfðu fjörvi,
opt hafa keyptan
ýtar sigur nýtan.

Úti sat und hvítum
alda faldi
fjallkonan snjalla
fögur ofan lög;

sá hún hvar lágu
á landi og sandi,
fallin með öllu,
forvirkin styrku.

Hrjáð yfir láð
er her æstur fer
og bárur brimóra
bandið auka landa:
hver er sá, er þori
heimsóknar þeim
synja, jafnt og dynja
sóttir yfir dróttir?

Þörf er brýn á djörfum
þegnum, er gegn
fara þori fara
flæmings afskræmi;
þörf er og á djörfum
þegnum, er megni
sterkleg vinna stórvirki,
strita samt með viti.

Veit eg eitt að vitur
vildi hann, skyldi
öll fá margbætt spjöllin
ástland hans; en brást.
Sá hann hvar lágu
á landi og sandi,
fallin með öllu,
forvirkin styrku.

Lýður landráður!
láttu sjá — vel máttu
bæta vígi, brotin
braml það við og svaml.
Lýður landráður!
ljettu nú svefnhettu,
enn er nóg að vinna,
einum er starf meinað.

Úti sat und hvítum
alda faldi
fjallkonan snjalla
fögur ofan lög;

sá hún þar á,
er eybúa grúi
mesta manns að flestu
moldu vígði hold.

JÓNAS TÓMASSON *.

Horfin er enn,
er unni eg mest,
ættar von
úr alda heimi —
ennið ásthreina,
augun bláu,
brjóstið barnglaða,
byrgt undir fjöl.

Gott hugði eg til
af guði senda
ylinn að ala,
ást að festa —
ættjörðu skyldi
ungur renna
kvistur af stofni
fyrir krepptan reyr.

---

*) Systurson skáldsins. Prentað í Skírni 1839 á 103. bls.

Gott hugði eg til
af guði senda
neistann að glæða
námsölum í —
ungur skyldi,
þau er hinn eldri nam,
fræðin fegurstu
framar styðja.

Rjeð, sá er ræður
rökum alda,
ástríkur faðir,
alls vitandi;
því skal traustri trú
trega binda,
frænda sviptur
framar þreyta.

JÓN SIGHVATSSON *.

Dýrðlegt er að sjá,
eptir dag liðinn,
haustsól brosandi
í hafið renna:
hnígur hún hóglega
og hauður kveður
friðar kossi
og á fjöllum sezt.

Stíga þá stjörnur,
stórmargur her,
alskærar upp
af austurstraumum,
blysum blikandi
um boga heiðan
salar sólheima
á svalri nóttu.

*) Prentað í Skírni 1842 á 131. bls.

Vaka þær og vaka
og veralda fjöld
sáu og sjá munu,
systur álfröðuls;
sofnar ei og sofnar ei,
þótti sígi til viðar,
sælust dagstjarna —
sjest hún enn að morgni.

Svo er um æfi
öldungmanna
sem um sumar-
sól fram runna:
hníga þeir á haustkvöldi
hjervistardags
hóglega og blíðlega
fyrir hafsbrún dauða.

Vaka þá og skína
á vonarhimni
alskærar stjörnur,
anda leiðtogar:

traust og trú
og tryggrar speki
augað ólygna
og andarnir lifa!

Gráti því hjer enginn
göfugan föður,
harmi því hjer enginn
höfðingja liðinn;
fagur var hans lífsdagur,
en fegri er upp runninn
dýrðardagur hans
hjá drottni lifanda.

Það var Jón Sighvatsson.
sofnaði prúðmenni;
gekk hann til grafar
í góðri elli;
geymd verður minning
göfugs stórbónda
í blessun hjá börnum
búenda lands.

Menjar skulu merkis-
manns hins frábæra
lifa og blómgast
í landi voru;
dáðar og dugnaðar,
dyggðar hvers konar,
frægðar og frama
fyrirmynd hann var.

Stríð er starf vort
í stundarheimi,
berjumst því og búumst
við betri dögum:
sefur ei og sefur ei
í sorta grafar
sálin — í sælu
sjest hún enn að morgni.

Á GÖMLU LEIÐI 1841 *.

Fundanna skært í ljós burt leið,
blundar hjer vært á beði moldar,
blessaðar fært á náðir foldar,
barnið þitt sært, ó beiska neyð!

Sofið er ástaraugað þitt,
sem aldrei brást að mætti mínu;
mest hef eg dázt að brosi þínu,
andi þinn sást þar allt með sitt.

Stirðnuð er haga höndin þín,
gjörð til að laga allt úr öllu,
eins ljett og draga hvítt á völlu
smámeyjar fagurspunnið lín.

Vel sje þjer, Jón! á værum beð,
vinar af sjónum löngu liðinn,

*) Prentað í Skírni 1842 á 133. bls.

lúður á bón um himnafriðinn.
Kalt var á fróni, *Kjærnested!*

Slokknaði fagurt lista ljós.
Snjókólgudaga hríðir harðar
til heljar draga blómann jarðar —
fyrst deyr í haga rauðust rós.

GUÐMUNDUR KAUPMAÐUR GUÐMUNDSSON *.

"Leiður er mjer sjávar sorti
og sólgáruð bára",
síðan barma brutu
blíðan mjer frá síðu;
algildum hafa öldur
ótrúar gröf búið,
grimmar djúpt í dimmum
dauðasal hann falið.

"Eigi mega á ægi
ógrátandi líta"
móðir, systur, síðan
sjá ei bróður góðan;
löngum sjá þær lengi
lauguðum sjónbaugum
öldur á og leita
að þeim, er nam staðar.

*) Kveðið undir nafni bróður hans; prentað í Skírni 1843 á 11. bls. í viðuraukanum.

Einatt úti sýnist
undir land á stundum
seglum skautuð sigla
sæhind þægum vindi.
Það er ei hann, sem fanna
hallar leið að fjalli;
þoka er það, sem rýkur.
þíð, á mari víðum.

"Sól gengur síð undir múla!
svo langar þig þangað".
ein sem ástin bezta
ól á föðurbóli.
Hver veit, hve langt leita
leiðar þarf nú arfi
hrelldrar móður að kveldi.
hennar í faðm renna?

Varð ekki í grænum garði
grafar auðið þeims dauða
greip á dökku djúpi
drómi lífs úr blóma;

blæju bláa ægir
breiddi yfir þig leiddan,
frændi! fyr sem undir
fold og seimi heima.

Seggir af harmi hyggja
helzt eiga, sem mega,
stutta stund að ljetta
starfa sinna; en minnast
eg með ástartrega
ætíð hlýt — því bætist
aldrei það er eg þoldi —
þín, minn bróðir góður!

EPTIR ADDISON *.

Festingin víða, hrein og há,
og himinbjörtu skýin blá
og logandi hvelfing ljósum skírð!
þið lofið skaparans miklu dýrð;
og þrautgóða sól! er dag frá degi
drottins talar um máttarvegi,
ávallt birtir þú öll um lönd
almættisverk úr styrkri hönd.

Kvöldadimman er kefur storð,
kveða fer máni furðanleg orð
um fæðingar atburð, heldur hljótt,
hlustandi jarðar á þögulli nótt,
og allar stjörnur, er uppi loga
alskipaðan um himinboga,
dýrðleg sannindi herma hátt
um himinskauta veldið blátt.

*) Í form. framan við Úrsíns Stjörnufræði, Viðey 1842. 8.

Og þótt um helga þagnarleið
þreyti vor jörð hið dimma skeið
og öngva rödd og ekkert hljóð
uppheimaljósin sendi þjóð,
skynsemi vorrar eyrum undir
allar hljómar um næturstundir
lofsöngur þeirra, ljóminn hreinn:
"Lifandi drottinn skóp oss einn!"

KVEÐJA TIL UPPSALAFUNDARINS 1843*.

"Bræður munu berjast
og að bönum verða"
ógnar hin aldna spá;
fram komu fyr
(og að fullu sje!)
öll þau orð völu.

Fundizt hafa bræður
við Fýrisá,
faðmazt fóstbræður:
tryggðum treystust,
trausti bundust
synir samþjóða.

Ást mætir ást
og afli safnar
meir enn menn viti:

*) Prent. í *Beretning om Studenterteget til Upsala i Juni Maaned* 1843. *Kbh.* 1844. 8.

margur dropi
verður móða fögur
og brunar að flæði fram.

Eldur er í norðri,
ey hefur reista
móðir yfir mar,
beltað bláfjöllum,
blómgað grasdölum,
faldað hvítri fönn.

Búa þar og rækja
bræður yðrir
forna frændsemi;
muna, þótt mart
hafi milli borið,
ættstofn allra vor.

Kveð eg yður, unga
austmenn samhuga,
vel fyrir vora bönd;
kveð eg yður kossi

kærra vona
og handar heitbandi.

Kref eg yður arfs
og ættartrausts
bróðurbands og tryggða,
sem fremst þjer vitið,
að föðurleifðar
vorrar vel gættum.

Blaðist æ og blómgist
til blessunar
viður vináttu,
sem góður andi
gróðursetti
yðar á Óðinshæð.

Hreysti, ráðsnilli
og hugprýði
vina styðji von;
sigri sannindi
og samheldi;
ást guðs öllum hlífi!

ALÞING HIÐ NÝJA.
(1840) *.

Hörðum höndum
vinnur hölda kind
ár og eindaga;
siglir særokinn,
sólbitinn slær,
stjörnuskininn stritar.

Traustir skulu hornsteinar
hárra sala;
í kili skal kjörviður;
bóndi er bústólpi —
bú er landstólpi —
því skal hann virður vel.

Fríður foringi
stýri fræknu liði,

---

*) Prentað í Fjölni 1843 á 7. bls.

þá fylgir sverði sigur:
illu heilli
fer að orustu
sá er ræður heimskum her.

Sterkur fór um veg,
þá var steini þungum
lokuð leið fyrir;
ráð at hann kunni,
þó ríkur sje,
og hefðu þrír um þokað.

Bera lý
bagga skoplítinn
hvert að húsi heim:
en þaðan koma ljós
hin logaskæru
á altari hins göfga guðs.

Vissi það að fullu
vísir hinn stórráði.

Stóð hann upp af stóli,
studdist við gullsprota:
“Frelsi vil eg sæma
framgjarnan lýð,
ættstóran kynstaf
Ísafoldar.

Ríða skulu rekkar,
ráðum land byggja,
fólkdjarfir fyrðar
til fundar sækja,
snarorðir snillingar
að stefnu sitja,
þjóðkjörin prúðmenni
þingsteinum á.

Svo skal hinu unga
alþingi skipað
sem að sjálfir þeir
sjer munu kjósa.
Gjöf hef eg gefið,
gagni sú lengi

foldu og fyrðum
sem eg fremst þeim ann."

Þögn varð á ráðstefnu,
þótti ríkur mæla;
fagureygur konungur
við fólkstjórum horfði;
stóð hann fyrir stóli,
studdist við gullsprota;
hvergi getur tignarmann
tiguglegra.

Sól skín á tinda.
Sofið hafa lengi
dróttir og dvalið
draumþingum á.
Vaki vaskir menn,
til vinnu kveður
giptusamur konungur
góða þegna.

ANNAÐ KVÆÐI UM ALÞING*.

Drottinn gaf og hann drottinn tók,
drottins nafnið lofað sje —
einatt það mjer yndi jók,
eg er gjörður úr steini og trje;
seinast þegar jeg sá í gær
sannlega komna háðung nær
landa mína — jeg lifði samt.
Lítið er lítið og stutt er skammt.

Og lifði vel — og lízt það sje
löglegt verk, þó að fjórtán manns
þjóðina mína hneppi í hlje;
hún á að vera þrælafans;
og þeir sem að hittu þenna veg,
þeir eru sigldir eins og jeg —
utan þetta einn, eða svo,
á við hina suma tvo.

*) Prentað í Fjölni 1843 á 9. bls., neðan við það kvæðið, sem hjer er næst á undan.

Hafðu, bóndi minn, hægt um þig!
hver hefur skapað þig í kross?
Dýrðin vor þegar sýnir sig.
þjer sæmir bezt að lúta oss.
Á alþinginu áður var
ekki neitt nema höfðingjar:
bíddu nú við, og sjáðu senn:
sona á það að verða enn.

Taktu nú ekki orð mín samt
sem illu gamni fagni jeg.
Þegar að svo af skornum skammt
skýlaus rjetturinn kemst á veg.
hefndardagurinn eptir er;
"en enginn veit nær þetta sker":
samt sem að áður held jeg bitt,
hver muni seinast jeta sitt.

GRÁTITLINGURINN *.

Ungur var jeg, og ungir
austan um land á hausti
laufvindar bljesu ljúfir,
ljek jeg mjer þá að stráum.

En hretið kom, að hvetja
barða menn í byl-sennu;
þá sat jeg enn þá inni
alldapur á kvennpalli.

Nú var tryppið hún Toppa,
tetur á annan vetur,
fegursta hross í haga,
og hrúturinn minn úti.

Þetta var allt, sem átti
ungur drengur, og lengi
kvöldið þetta hið kalda
kveið jeg þau bæði deyði.

*) Prent. í Fjölni 1843 á 11. bls.

Daginn eptir var aptur
upp stytt, svo að menn hittu
leið um snjófgar slóðir
storðar, og frost var orðið.

En það, sem mest jeg unni,
úti — Toppa og hrútur —
óvitringarnir ungu
einmana kuldann reyna.

Sekur var jeg og sækja
sjálfsagt hlaut jeg með þrautum
aleigu mína og ala
ötull bæði við jötu.

Hvernig fór? Hjer jeg gjarna
hjarta mannlegt um sanna,
að, hvað sem hinu líður,
hjartað gott skóp oss drottinn.

Jeg fann á millum fanna
í felling á blásvelli

lófa-lága við þúfu
lítinn grátitling sýta.

Flogið gat ekki hinn fleygi,
frosinn niður við mosa;
augunum ótta-bljúgum
á mig skaut dýrið gráa.

Hefði eg þá sjeð mjer hefði
hundrað Toppum og undrum
ótal hornóttra hrúta
heitið drottinn, jeg votta:

Abrahams dýrðar dæmi
drengur í litlu gengi
aldrei á Ísafoldu
eptir breytir, en neitar.

Kalinn drengur í kælu
á kalt svell (og ljúft fellur)
lagðist niður og lagði
lítinn munn á væng þunnan —

Þíddi allvel og eyddi
illum dróma með stilli,
sem að frostnóttin fyrsta
festi með væng á gesti —

Gesti yðar! því ástar
óhvikul tryggð til byggða
vorra leiðir á vorum
vegar-slinga titlinga.

Lítill fugl skauzt úr lautu,
lofaði guð mjer ofar,
sjálfur sat jeg í lautu
sárglaður og með tárum.

Felldur em eg við foldu
frosinn og má ei losast;
andi guðs á mig andi,
ugglaust mun eg þá huggast.

Á SUMARDAGS-MORGUNINN FYRSTA 1842 *.

Þökk sje þjer, guð! fyrir þenna blund,
er þá jeg um síðstu vetrarstund;
hann hressti mig, og huga minn
huggaði fyrir máttinn þinn.
Nú hefur sumar-sólin skær
sofnaðan þínum fótum nær
vakið mig, svo að vakni þín
vegsemdin upp á tungu mín.

Höfundur, faðir alls, sem er,
um alheimsgeiminn, hvar sem fer!
þú, sem að skapar ljós og líf!
landinu vertu sverð og hlíf;
myrkur og villu og lyga lið
láttu nú ekki standa við,
sumarsins góða svo að vjer
sannlega njótum rjett sem ber.

*) Prentað í Fjölni 1843 á 14. bls.

Vorblómin, sem þú vekur öll,
vonfögur, nú um dali og fjöll,
og hafblá alda og himinskin
hafa mig lengi átt að vin.
Leyfðu nú, drottinn! enn að una
eitt sumar mjer við náttúruna;
kallirðu þá, jeg glaður get
gengið til þín hið dimma fet.

ÁSTA *.

Ástkæra, ylhýra málið,
og allri rödd fegra!
blíð sem að barni kvað móðir
á brjósti svanhvítu;
móðurmálið mitt góða,
hið mjúka og ríka,
orð áttu enn eins og forðum
mjer yndið að veita.

Veiztu það, Ásta! að ástar
þig elur nú sólin?
veiztu að heimsaugað hreina
og helgasta stjarnan
skín þjer í andlit og innar
albjört í hjarta,
vekur þjer orð, sem þjer verða
vel kunn á munni?

---

*) Prentað í Fjölni 1843 á 15. bls.

Veiztu, að lífið mitt ljúfa
þjer liggur á vörum?
fastbundin eru þar ástar
orðin blessuðu.
Losa þú, smámey! úr lási
lítinn bandingja;
sannlega sá leysir hina
og sælu mjer færir.

ANDVÖKU-SÁLMUR*.

Svei þjer, andvakan arga!
uni þjer hver sem má.
Þú hefur mæðu-marga
myrkurstund oss í hjá
búið með böl og þrá,
fjöri og kjark að farga.
Fátt verður þeim til bjarga,
sem nóttin níðist á.

Myrkrið er manna fjandi,
meiðir það líf og sál,
sídimmt og síþegjandi,
svo sem helvítis bál
gjörfullt með gys og tál.
Veit jeg, að vondur andi
varla í þessu landi
sveimar um sumarmál.

*) Prent. í Fjölni 1843 á 16. bls.

Komdu, dagsljósið dýra!
dimmuna hrektu brott;
komdu, heimsaugað hýra! —
helgan sýndu þess vott,
að ætíð gjörir gott —
skilninginn minn að skýra,
skepnunni þinni stýra;
jeg þoli ekki þetta dott.

Guðað er nú á glugga;
góðvinur kominn er,
vökumanns hug að hugga;
hristi jeg nótt af mjer,
uni því eptir fer.
Aldrei þarf það að ugga:
aumlegan grímu-skugga
ljósið í burtu ber.

SÖKNUÐUR.

(BREYTT KVÆÐI.*)

Man eg þig, mey!
er hin mæra sól
hátt í heiði blikar;
man eg þig, er máni
að mararskauti
sígur silfurblár.

Heyri eg himinblæ
heiti þitt
anda ástarrómi;
fjallbuna þylur
hið fagra nafn
glöð í grænum rinda.

Lít eg það margt,
er þjer líkjast vill
guðs í góðum heimi:

---

*) Prentað í Fjölni 1843 á 13. bls.

brosi dagroða,
blástjörnur augum,
liljur ljósri hendi.

Hví hafa örlög
okkar beggja
skeiði þannig skipt?
hví var mjer ei leyft
lífi mínu
öllu með þjer una?

Löngum mun eg,
fyr hin ljósa mynd
mjer úr minni líði,
á þá götu,
er þú ganga hlýtur,
sorgaraugum sjá.

Sólbjartar meyjar,
er eg síðan leit,
allar á þig minna:

því geng eg einn
og óstuddur
að þeim dimmu dyrum.

Styð eg mig að steini,
stirðnar tunga,
blaktir önd í brjósti,
hnigið er heimsljós,
himinstjörnur tindra —
eina þreyi eg þig.

BJARNI THÓRARENSEN *.

Skjótt hefur sól brugðið sumri,
því sjeð hef eg fljúga
fannhvíta svaninn úr sveitum
til sóllanda fegri;
sofinn er nú söngurinn ljúfi
í svölum fjalldölum,
grátþögull harmafugl hnípir
á húsgafli hverjum.

Skjótt hefur guð brugðið gleði
góðvina þinna,
ástmögur Íslands hinn trausti
og ættjarðar blóminn!

---

*) Prent. í Fjölni 1843 á 20. bls.

Á eitt skrifað exemplar af þessum erfiljóðum hafði Jónas sett stöku þessa:

Skáldið mitt var skjótt í leik:
skauzt úr eldhúss pælu,
líkt sem flygi laugt frá reyk
ljóss í veldis sælu.

Áður sat ítur með glöðum
og orðum vel skipti;
nú reikar harmur í húsum
og hryggð á þjóðbrautum.

Hlægir mig eitt það, að áttu
því uglur ei fagna,
ellisár örninn að sæti
og á skyldi horfa
hrafnaþing kolsvart í holti
fyrir haukþing á bergi;
floginn ertu sæll til sóla,
er sortnar hið neðra.

Glaðir skulum allir að öllu
til átthaga vorra
horfa, er hjeðan sá hverfur,
oss hjarta stóð nærri;
veit eg, er heimtir sjer hetju
úr harki veraldar
foringinn tignar, því fagna
fylkingar himna.

Kættir þú margan að mörgu,
svo minnzt verður lengi,
þýðmennið, þrekmennið glaða
og þjóðskáldið góða!
Gleðji nú guð þig á hæðum
að góðfundum anda!
friði þig frelsarinn lýða!
far nú vel, Bjarni!

SJERA ÞORSTEINN HELGASON *.

Hvarma skúrir harmurinn sári
harðar æsti, minnst er varði;
vakna þeir ei, en sýta og sakna,
segjast ei skilja hvað drottinn vilji;
þegar í á und ísi bláum
ástarríka hjartað í líki
friðað og kalt er sofið, þeim svíður,
sakna og trega — en enginn vaknar!

Veit þá engi, að eyjan hvíta
átt hefur daga, þá er fagur
frelsisröðull á fjöll og hálsa
fagurleiptrandi geislum steypti;
veit þá engi, að oss fyrir löngu
aldir stofnuðu bölið kalda,
frægðinni sviptu, framann heptu,
svo föðurláð vort er orðið að háði.

*) Prent. í Fjölni 1843 á 22. bls.

Veit þá engi, að eyjan hvíta
á sjer enn vor, ef fólkið þorir
guði að treysta, hlekki hrista,
hlýða rjettu, góðs að bíða;
fagur er dalur og fyllist skógi
og frjálsir menn, þegar aldir renna;
skáldið hnígur og margir í moldu
með honum búa, en þessu trúið!

Veit þá engi, að eyjan hvíta
átt hefur sonu fremri vonum —
hugðu þeir mest á fremd og frægðir,
fríðir og ungir hnigu í stríði;
svo er það enn, og atburð þenna
einn vil eg telja af hinum seinni:
vinurinn fagri oss veik af sjónum
að vonum, því hann var góður sonur.

Og góður sonur getur ei sjena
göfga móður með köldu blóði
viðjum reyrða og meiðslum marða,
marglega þjáða, og fá ei bjargað.

Guð er á himnum heima faðir
og hrelldra barna, hvað sem veldur.
Særði bróðir! siginn í værðir;
hann sá þig glöggt und ísi bláum.

SJERA STEFÁN PÁLSSON *.

"Móðir og faðir
mjúk og ástríkur
yfirgáfu þig
á æskuskeiði",
en guð þín geymdi
og gæðafjöld,
lán og lífsfögnuð
ljúflega veitti.

Treystir þú og falst þig
hans tryggri hendi,
ungur þjónn
hans orða heilagra;
nú ertu leiddur
lífsbraut hreina
alla að morgni
eilífðardags.

---

*) Prent. í Fjölni 1843 á 24. bls.

Hvað er skammlífi?
Skortur lífsnautnar,
svartrar svefnhettu
síruglað mók;
opt dó áttræður
og aldrei hafði
tvítugs manns
fyrir tær stigið.

Hvað er langlífi?
Lífsnautnin frjófa,
alefling andans
og athöfn þörf;
margopt tvítugur
meira hefur lifað
svefnugum segg,
er sjötugur hjarði.

Vel sje þjer, vinur!
þótt víkirðu skjótt
Frónbúum frá
í fegri heima.

Ljós var leið þín
og lífsfögnuður;
æðra eilífan
þú öðlast nú.

Opt kvaðstu áður
óskarómi
heimfýsnarljóðin
hugum þekku;
vertu nú sjálfur
á sælli stund
farinn í friði
til föðurhúsa.

SÆUNN HAFKONA *.

Þokan yfir vík og vogi
votu fangi þögul grúfir,
gnauðar fyrir svölum sandi
sjór, en þegja vindar ljúfir.

Báran smáa strýkur steini
(steinn er fyrir þangi bleikur);
eins og sjer á köldum karli
konan ung að hári leikur.

Hvað er á vogi? Hafmey fögur!
Hratt hún fer og snýr að landi,
leika fyrir björtu brjósti
bárur ungar sívakandi.

SKÁLDIÐ:

Hafmey fögur! hvaða hvaða!
hárið bleikt af salti drýpur;
vel skal strjúka vota lokka
vinur þinn, sem hjá þjer krýpur.

---

*) Prent. í Fjölni 1843 á 41. bls.

SÆUNN:

Djúpt á mjúkum mararbotni
marbendlar mjer reistu höllu;
hingað svam eg hafs um leiðir,
hárið er því vott með öllu.

SKÁLDIÐ:

Hafmey fögur! hvaða hvaða!
hönd og fótur — aldrei slíka
sá eg mynd í sólarheimi,
sinn þau eiga hvergi líka.

SÆUNN:

Ein er gyðjan öllum fremri,
áður löngu úr hafi gengin,
fljóða prýði, fíra gleði,
fegri mjer, og síðan engin.

SKÁLDIÐ:

Hafmey fögur! hvaða hvaða!
háls og brjóst að þúsundföldu
álitlegri eru og skærri,
enn Albert hjó úr steinum völdu.

SÆUNN:

Ástarguð við brjóst mjer beygði
boga sinn í fyrri daga,
fyrirmynd því fann hann enga
fegri — það er gömul saga.

SKÁLDIÐ:

Hafmey fögur! hvaða hvaða!
köld ert þú sem mjöll á ísi:
enginn roði kviknar á kinnum,
kærum yl þótt augun lýsi.

SÆUNN:

Bý eg undir kristals-krossi,
kaldri skemmu straumar svala,
bleikar eru báru dætur,
blóðið er rautt í þernum dala.

SKÁLDIÐ:

Hafmey fögur! hvaða hvaða!
hjartað slær og berst af mæði;
hallaðu að mjer höfði þínu,
hvíldu þig svo og þiggðu næði.

SÆUNN:

Hjartað berst og hjartað titrar.
hjartað slær og berst af mæði:
því eg ann þjer miklu meira,
mannsmynd kær! enn um eg ræði.

DALVÍSUR *.

Fífilbrekka! gróin grund!
grösug hlíð með berjalautum!
flóatetur! fífusund!
fífilbrekka! smáragrund!
yður hjá eg alla stund
uni bezt í sæld og þrautum;
fífilbrekka! gróin grund!
grösug hlíð með berjalautum!

Gljúfrabúi, gamli foss!
gilið mitt í kletta þröngum!
góða skarð með grasahnoss!
gljúfrabúi, hvítur foss!
verið hefur vel með oss,
verða mun það enn þá löngum;
gljúfrabúi, gamli foss!
gilið mitt í kletta þröngum!

*) Prent. í Fjölni 1844 á 27. bls.

Bunulækur blár og tær!
bakkafögur á í hvammi!
sólarylur, blíður blær,
bunulækur fagurtær!
yndið vekja ykkur nær
allra bezt í dalnum frammi;
bunulækur blár og tær!
bakkafögur á í hvammi!

Hnjúkafjöllin himinblá!
hamragarðar! hvítir tindar!
heyjavöllinn horfið á,
hnjúkafjöllin hvít og blá!
skýlið öllu helg og há!
hlífið dal, er geysa vindar!
Hnjúkafjöllin himinblá!
hamragarðar! hvítir tindar!

Sæludalur, sveitin bezt!
sólin á þig geislum helli,
snemma risin seint er sezt.
Sæludalur, prýðin bezt!

þín er grundin gæðaflest,
gleðin æsku, hvíldin elli.
Sæludalur, sveitin bezt!
sólin á þig geislum helli!

SLÁTTUVÍSUR *.

Fellur vel á velli
verkið karli sterkum,
syngur enn á engi
eggjuð spík og rýkur
grasið grænt á mosa,
grundin þýtur undir,
blómin bíða dóminn,
bítur ljár í skára.

Gimbill gúla þembir,
gleður sig og kveður:
"Veit jeg, þegar vetur
"vakir, inn af klaka
"hnífill heim úr drífu
"harður kemst á garða,
"góðir verða gróðar
"gefnir sauðarefni".

---

*) Prent. í Fjölni 1844 á 28. bls.

Glymur ljárinn, gaman!
grundin þýtur undir,
hreifir sig í hófi
hrífan ljett mjer ettir —
hept er hönd á skapti,
höndin ljósrar drósar.
Eltu! áfram haltu!
ekki nær mjer, kæra!

Arfi lýtur orfi,
allar rósir falla,
stutta lífið styttir
sterkur karl í verki —
hept er hönd á skapti,
hrífan ljett mjer ettir,
glymur ljárinn, gaman!
grundin þýtur undir.

JEG BIÐ AÐ HEILSA *.

Nú andar suðrið sæla vindum þíðum;
á sjónum allar bárur smáar rísa
og flykkjast heim að fögru landi Ísa,
að fósturjarðar minnar strönd og hlíðum.

Ó! heilsið öllum heima rómi blíðum
um hæð og sund í drottins ást og friði:
kyssi þið, bárur! bát á fiskimiði,
blási þið, vindar! hlýtt á kinnum fríðum.

Vorboðinn ljúfi, fuglinn trúr, sem fer
með fjaðra bliki háa vegaleysu
í sumardal að kveða kvæðin þín!

Heilsaðu einkum, ef að fyrir ber
engil, með húu og rauðan skúf, í peysu;
þröstur minn góður! það er stúlkan mín.

*) Prentað í Fjölni 1844 á 105. bls.

ÓHRÆSIÐ*.

Ein er upp til fjalla,
yli húsa fjær,
út um hamra hjalla,
hvít með loðnar tær,
brýzt í bjargarleysi,
ber því hyggju gljúpa,
á sjer ekkert hreysi
útibarin rjúpa.

Valur er á veiðum,
vargur í fugla hjörð,
veifar vængjum breiðum,
vofir yfir jörð;
otar augum skjótum
yfir hlíð, og lítur
kind, sem köldum fótum
krapsar snjó og bítur.

*) Prentað í Fjölni 1845 á 22. bls.

Rjúpa ræður að lyngi —
raun er ljett um sinn —
skýzt í skafrenningi
skjót í krapsturinn,
tínir, mjöllu mærri,
mola, sem af borði
hrjóta kind hjá kærri,
kvakar þakkar-orði.

Valur í vígahuga
varpar sjer á teig,
eins og fiskifluga
fyrst úr löngum sveig
hnitar hringa marga;
hnífill er að bíta;
nú er bágt til bjarga,
blessuð rjúpan hvíta!

Elting ill er hafin,
yfir skyggir jel,
rjúpan vanda vafin
veit sjer búið hel;

eins og álmur gjalli,
örskot veginn mæli,
fleygist hún úr fjalli
að fá sjer eitthvert hæli.

Mædd á manna bezta
miskun loks hún flaug,
inn um gluggann gesta
guðs í nafni smaug —
úti garmar geltu,
gólið hrein í valnum —
kastar hún sjer í keltu
konunnar í dalnum.

Gæða-konan góða
grípur fegin við
dýri dauða-móða —
dregur háls úr lið;
plokkar, pils upp brýtur,
pott á hlóðir setur,
segir happ þeim hlýtur
og horaða rjúpu jetur.

ÞORKELL ÞUNNI *.

Friðar biðjum Þorkeli þunna,
þagnar er hann setztur við brunna:
óskemmtileg æfi mun vera
ekkert sjer til frægðar að gera.

Fyrrum hann í söngmanna sessi
sagt er gæti tekið á vessi:
há-beljandi glumdi við gleði,
golufylltur naumast sjer rjeði.

Uppstigningar æðstum á degi
engin von er söngmaður þegi.
Hermdu, Bragi, höfðingi ljóða!
hvernig gekk þá "skrímslinu góða"?

Að er komið útgöngusálmi —
eins var það sem gneistar í hálmi,
þegar rauðum þeytir upp glóðum,
Þorkell verður allur að hljóðum.

---

*) Prent. í Fjölni 1845 á 24. bls.

Hausinn upp að kórstaf hann keyrir,
kúgast, svo úr nefinu dreyrir,
úr sjer másar óskapa-roku,
álíkt dimmri leirhverastroku.

Eins og þegar flugdrekar forðum
fleyttu um loptið glóandi sporðum,
skyggðu fyrir sólina sælu,
sátu menn í gjörningabrælu —

Svo var inn í kórnum að kalla;
kreppist hý á öldruðum skalla;
sumir hættu sjálfir að drynja,
sumir fóru að emja og stynja.

Allir snjeru augum frá jörðu,
upp í rjáfrið grátandi störðu;
skalf og sveigðist þakið út þanda
Þorkels fyrir losuðum anda.

Geggjast allur guðsorða lestur,
á grátunum tvístigur prestur,

hleypir nú í hempuna vindi,
hrökkur út úr kirkjunni í skyndi.

Í sama bili er sálmurinn búinn,
situr Keli móður og lúinn;
öllum finnst, sem eitthvað sig dreymi,
aldrei meiri þögn varð í heimi.

Djákni fyrstur raknar úr roti,
rann sem mús úr nauðungarskoti,
fær sjer bók og hættir að hrína,
herðir sig með bænina sína.

En á meðan út er að klykkja,
á er komin söguna lykkja —
Þorkell æpir: “Hættu að hringja!
hef jeg ekki lof til að syngja?”

Að svo mæltu aptur hann byrjar,
upp og niður gengur og kyrjar;
flýr þá, eins og fæturnir toga,
fólk, sem stæði kirkjan í loga.

Seinna var hann sóttur í kórinn
(svartur var þá á honum bjórinn)
örendur og oltinn á hnakkann —
á útgönguversinu sprakk hann.

FORMANNS-VÍSUR *.

I. FRAMRÓÐUR.

Hafaldan háa!
hvað viltu mjer?
berðu bátinn smáa
á brjósti þjer,
meðan út á máa-
miðið eg fer.

Svalt er enn á seltu,
sjómenn vanir róa,
köld er undiralda,
árum skellur bára;
dylur dimmu jeli
dagsbrún jökulkrúna;
svæfill sinnir ljúfum
svanna heima í ranni.

---

*) Prent. í Fjölni 1845 á 34. bls.

Föður minn á miði
móðir syrgði góðan —
köld er undiralda,
árum skellur bára;
bræður mína báða
bæjum sneyddi ægir —
svalt er enn á seltu,
sjómenn vanir róa.

Einatt ölduljóni
á óalegan sjóinn
hrundu hart um sanda
hraustir menn úr nausti:
heill kom heim að öllu
halur og færði valinn
hlut í háum skuti
hjúa til og búa.

Björgum enn til bjargar
báti, verum kátir!
Svæfill sinnir ljúfum
svanna heima í ranni;

nótt er enn, þótt ótta
af sje liðin hafi;
dylur dimmu jeli
dagsbrún jökulkrúna.

Hræðumst lítt, þótt leiði
löður árarblöðum
eld í spor, og alda
úfin froðu káfist;
rjerum fast úr fjöru,
fram gekk tamin snekkja
vel á vogi svölum.
Við erum nú á miði!

II. SETA.

Mardöll á miði
í myrkbláum sal!
seiddu nú að sviði
sækinda-val;
láttu fara í friði
fengsælan hal.

Stjóri sökk að sjávargrunnum,
situr yfir hvikum unnum
veiðimaður á valtri skeið;
förum öngul beittan beita,
báru knýja og fiska leita
þöngli nær á þorskaleið.

Bítur undir borði gráu;
blótaðu ekki seiði smáu,
slepptu því heldur, maður minn!
Jeg er að draga þorsk úr þara;
það varð honum feigðarsnara,
að hann gleypti öngulinn.

Hjálpi drottinn höndum öllum!
hækkar dagur á austur-fjöllum,
senn á báru sólin skín.
Dragðu, sveinn! úr djúpi köldu
dagverð þinn, sem býr í öldu;
hlutartalan hækki þín!

Hvað mun hugsa þessi þorri,
þilju sem að undir vorri

háska-tólin hremma fer?
þótt þeir sjái, sjeu dregnir
synir þeirra, beitufegnir
gamlir þorskar gleyma sjer.

Jeg hef varla við að draga;
verði það sona alla daga,
meðan nokkur maður rær!
Nú er hlaðinn bátur að borði,
blessaður unninn nægtaforði;
þökk og heiður sje þjer, sær!

III. UPPSIGLING.

Útrænan blíða,
sem opt kysstir mig!
láttu nú líða
yfir leyptur-stig
fleyið mitt fríða,
svo faðmi jeg þig.

Reisum trje, svo renni að ósi
rangajór, því langar stórum
nú að heilsa bæ og búi
báruþegn, er stýri gegnir;
breiðum voð, svo gráan græði
getum kvatt, því nóg er setið.
Sælla vart er eitt að öllu,
enn að sigla heim til kvenna!

Bíður kona heima á hlaði,
hrædd og fegin seglið eygir,
sjer að hleypur, hyggur steypist
brannaljón á djúpu lóni;
vonin dregur, óttinn agar,
undan lítur þá og flýtir
sjer að kyssa sinn að blessa
son og minn á rjóðar kinnar.

Herðið, drengir! hratt á strengjum.
horfði við á goluborða
nú að leystust tengslin traustu,
teygir blakkur sævar makka;

geysa tekur gangi fúsum
gnoðin mín um hvíta boða.
Sælla vart er eitt að öllu,
enn að sigla heim til kvenna!

Lægjum voðir nú í næði,
nóg er siglt, sem fyr var róið,
knararstefni vel að vörum
víkjum undan sævarríki.
Þökkum drottni þeim, er hlotnast
það oss ljet, að allir getum
hraustir borið heim að nausti
hlutarval úr fermdum skuti.

FJALLIÐ SKJALDBREIÐUR *.

(FERÐAVÍSUR FRÁ SUMRINU 1841.)

Fanna skautar faldi háum
fjallið, allra hæða val;
hrauna veitir bárum bláum
breiðan fram um heiðardal.
Löngu hefur Logi reiður
lokið steypu þessa við.
Ógna-skjöldur bungubreiður
ber með sóma rjettnefnið.

Ríð eg háan Skjaldbreið skoða —
skín á tinda morgunsól,
glöðum fágar röðul-roða
reiðar-slóðir, dal og hól.
Beint er í norður fjallið fríða
(fákur eykur hófa-skell),
sjer á leiti Lambahlíða
og litlu sunnar Hlöðufell.

---

*) Prent. í Fjölni 1845 á 50. bls.

Vel á götu ber mig Baldur,
breiðkar stirðnað eldasund.
Hvenær hefur heims um aldur
hraun það brunað fram um grund?
Engin þá um Ísafoldu
unað hafa lífi dýr;
enginn leit þá maður moldu,
móðu steins er undir býr.

Titraði jökull, æstust eldar,
öskraði djúpt í rótum lands,
eins og væru ofan felldar
allar stjörnur himna ranns;
eins og ryki mý eða mugga,
margur gneisti um loptið fló;
dagur huldist dimmum skugga,
dunaði gjá og loga spjó.

Belja rauðar blossa móður,
blágrár reykur yfir sveif,
undir hverfur runni, rjóður,
reyni-stóð í hárri kleif.

Blómin ei þá blöskrun þoldu,
blikna hvert í sínum reit,
höfði drepa hrygg við moldu —
himna drottinn einn það leit.

Vötnin öll, er áður fjellu
undan hárri fjalla þröng,
skelfast, dimmri hulin hellu,
hrekjast fram um undirgöng;
öll þau hverfa að einu lóni,
elda þar sem flóði sleit.
Djúpið mæta, mest á fróni,
myndast á í breiðri sveit.

Kyrrt er hrauns á breiðum boga,
blundar land í þráðri ró;
glaðir nætur glampar loga,
geislum sá um hæð og mó:
brestur þá og yzt með öllu
í undirhvelfing hraunið sökk;
dunar langt um himinhöllu,
hylur djúpið móða dökk.

Svo er treyst með ógn og afli
alþjóð minni helgað bjarg;
Breiður, þakinn bláum skafli,
bundinn treður foldar-varg.
Grasið þróast grænt í næði
glóðir þar sem runnu fyr;
styður völlinn hjarta bæði
berg og djúp — hann stendur kyr.

Hver vann hjer svo að með orku?
Aldrei neinn svo vígi hlóð:
búinn er úr bála-storku
bergkastali frjálsri þjóð.
Drottins hönd þeim vörnum veldur;
vittu barn! sú hönd er sterk;
gat ei nema guð og eldur
gjört svo dýrðlegt furðuverk.

Hamragirðing há við austur
Hrafna rís úr breiðri gjá;
varna-meiri veggur traustur
vestrið slítur bergi frá.

Glöggt eg skil, hví Geitskór vildi
geyma svo hið dýra þing.
Enn þá stendur góð í gildi
gjáin kennd við almenning.

Heiðabúar! glöðum gesti
greiðið för um eyðifjöll.
Einn eg treð með hundi og hesti
hraun — og týnd er lestin öll.
Mjög þarf nú að mörgu hyggja,
mikið er um dýrðir hjer!
Enda skal eg úti liggja,
engin vættur grandar mjer.

VÍTI *.

(ELDGÍGUR VESTAN UNDIR KRÖFLU-FJALLI.)

Bar mig á brenndum auri
breiðar um funa-leiðir
blakkur að Vítis-bakka,
blæs þar og nösum hvæsir.
Hvar mun um heiminn fara
halur yfir fjöll og dali
sá, er fram kominn sjái
sól að verra bóli?

Hrollir hugur við polli
heitum í blárri veitu —
Krafla með kynja afli
klauf fjall og rauf hjalla;
grimm eru í djúpi dimmu
dauða-org, þaðan er rauðir
logar yfir landið bljúga
leiddu hraunið seydda.

*) Prent. í Fjölni 1845 á 53. bls.

FREMRI NÁMAR *.

Reið eg yfir bárubreið
bruna-sund, en jódunur
(kalt var hregg og átt ill)
ýtum skemmtu dálítið;
holur nafar grjót grefur —
grunar mig að seint muni
Úlfur karl, þótt aur skjálfi,
ámur fylla úr þeim nám.

*) Prent. í Fjölni 1845 á 54. bls.

ALDARHÁTTUR *.

(KVEÐIÐ Á REIÐ FYRIR NEÐAN FRÓÐÁ.)

Hingað gekk hetjan unga**)
heiðar um brattar leiðir,
fanna mundar að finna
fríða grund í hríð stundum;
nú ræðst enginn á engi
(í ástarbáli fyr sálast),
styttubands storð að hitta,
stýrir priks yfir mýri.

---

*) Prent. í Fjölni 1845 á 54. bls.
**) Björn breiðvíkingakappi.

FERÐALOK *.

Ástarstjörnu
yfir Hraundranga
skýla næturský;
hló hún á himni,
hryggur þráir
sveinn í djúpum dali.

Veit eg hvar von öll
og veröld mín
glædd er guðs loga.
Hlekki brýt eg hugar
og heilum mjer
fleygi faðm þinn í.

Sökkvi eg mjer og sje eg
í sálu þjer
og lífi þínu lifi;

---

*) Prent. í Fjölni 1845 á 54. bls.

andartak sjerhvert,
sem ann þjer guð,
finn eg í heitu hjarta.

Tíndum við á fjalli,
tvö vorum saman,
blóm í hárri hlíð;
knýtti eg kerfi
og í kjöltu þjer
lagði ljúfar gjafir.

Hlóðstu mjer að höfði
hringum ilmandi
bjartra blágrasa,
einn af öðrum,
og að öllu dáðist,
og greipst þá aptur af.

Hlógum við á heiði,
himin glaðnaði
fagur á fjallabrún;

alls yndi
þótti mjer ekki vera
utan voru lífi lifa*).

Grjetu þá í lautu
góðir blómálfar,
skilnað okkarn skildu;
dögg það við hugðum,
og dropa kalda
kysstum úr krossgrasi.

Hjelt eg þjer á hesti
í hörðum straumi,
og fann til fullnustu,
blómknapp þann gæti
eg borið og varið
öll yfir æfiskeið.

Greiddi eg þjer lokka
við Galtará
vel og vandlega;

---

*) Sb. Hávamál 98. er.

brosa blómvarir,
blika sjónstjörnur,
roðnar heitur hlýr.

Fjær er nú fagri
fylgd þinni
sveinn í djúpum dali:
ástarstjarna
yfir Hraundranga
skín á bak við ský.

Háa skilur hnetti
himingeimur,
blað skilur bakka og egg;
en anda, sem unnast,
fær aldregi
eilífð að skilið.

UM HANA SYSTUR MÍNA*.

Sáu þið hana systur mína
sitja lömb og spinna ull?
Fyrrum átti jeg falleg gull;
nú er jeg búinn að brjóta og týna.

Einatt hefur hún sagt mjer sögu;
svo er hún ekki heldur nízk:
hún hefur gefið mjer hörpudisk
fyrir að yrkja um sig bögu.

Hún er glöð á góðum degi —
glóbjart liðast hár um kinn —
og hleypur, þegar hreppstjórinn
finnur hana á förnum vegi.

*) Úr Grasaferðinni í Fjölni 1847 á 21. bls.

DRAUGSVÍSUR *.

Heygður var eg í haugi,
hægir mundu draugi
draumar um dimma grímu
og dags-höfginn þungi.
Nú er eg barinn af báru,
baugum er stolinn haugur,
horgreip og hryggur er barinn,
Hreiðar á sjer ekki leiði,
Hreiðar á sjer ekki leiði.

Aptur vil eg hverfa,
sem eg áður var,
undir græna
grundar skýlu;
beri, beri
bleikar kjúkur
Hreiðars í haug
að höfði mínu.

*) Úr Hreiðarshól í Fjölni 1817 á 32. bls.

VÍSUR ÍSLENDINGA*
SUNGNAR Í HJARTAKERSHÚSUM 27. JÚNÍ 1835.

Hvað er svo glatt, sem góðra vina fundur,
er gleðin skín á vonarhýrri brá?
Eins og á vori laufi skrýðist lundur,
lifnar og glæðist hugarkætin þá;
og meðan þrúgna gullnu tárin glóa
og guðaveigar lífga sálaryl,
þá er það víst, að beztu blómin gróa
í brjóstum, sem að geta fundið til.

Látum því, vinir! vínið andann hressa,
og vonarstundu köllum þenna dag,
og gesti vora biðjum guð að blessa
og bezt að snúa öllum þeirra hag.
Látum ei sorg nje söknuð vínið blanda,
þó senn í vinahópinn komi skörð;
en óskum heilla og heiðurs hverjum landa,
sem heilsar aptur vorri fósturjörð.

---

*) Áður prentaðar á lausu blaði.

Já heill og heiður, Halldór okkar góður!
þú hjartans beztu óskum kvaddur sjert:
því þú ert vinur vorrar gömlu móður
og vilt ei sjá að henni neitt sje gert.
Gakktu með karlmannshug að ströngu starfi,
studdur við dug og lagasverðið bjart,
og miðla þrátt af þinnar móður arfi
þeim sem að glata sínum bróðurpart.

Og heill og heiður, hinir landar góðu!
sem hólmann gamla farið nú að sjá,
þar sem að vorar vöggur áður stóðu
og vinarorðið fyrst á tungu lá.
Hamingjan veiti voru fósturláði,
svo verði mörgum deyfðarvana breytt,
allan þann styrk af ykkar beggja ráði,
sem alúð, fjör og kraptar geta veitt.

Það er svo tæpt að trúa heimsins glaumi —
því táradöggvar falla stundum skjótt,
og vinir berast burt á tímans straumi
og blómin fölna á einni hjelunótt;

því er oss bezt að forðast raup og reiði
og rjúfa hvergi tryggð nje vinarkoss;
en ef við sjáum sólskinsblett í heiði,
að setjast allir þar og gleðja oss.

Látum því, vinir! vínið andann hressa,
og vonarstundu köllum þenna dag,
og gesti vora biðjum guð að blessa
og bezt að snúa öllum þeirra hag;
því meðan þrúgna gullnu tárin glóa
og guðaveigar lífga sálaryl,
þá er það víst, að beztu blómin gróa
í brjóstum, sem að geta fundið til.

VEIZLUKVÆÐI TIL *GAIMARD* 1839*.

Þú stóðst á tindi Heklu hám
og horfðir yfir landið fríða,
þar sem um grænar grundir líða
skínandi ár að ægi blám,
en Loki bundinn beið í gjótum
bjargstuddum undir jökulrótum.
:|: Þótti þjer ekki Ísland þá
yfirbragðsmikið til að sjá? :|:

Þú reiðst um fagran fjalladal,
á fáki vökrum, götu sljetta,
þar sem við búann brattra kletta
æðandi fossar eiga tal,
þar sem að una hátt í hlíðum
hjarðir á beit með lagði síðum.
:|: Þótti þjer ekki Ísland þá
íbúum sínum skemmtun ljá? :|:

---

*) Áður prentað á lausu blaði.

Þú komst á breiðan brunageim
við bjarta vatnið fiskisæla,
þar sem vjer áður áttum hæla
fólkstjórnarþingi frægu um heim;
nú er þar þrotin þyrping tjalda
þögult og dapurt hraunið kalda.
:|: Þótti þjer ekki Ísland þá
alþingi svipt með hrellda brá? :|:

Heilsar þjer nú á Hafnar slóð
heiman af Fróni vina flokkur —
vjer vitum glöggt að annstu okkur,
frakkneskur maður frjálsri þjóð;
því andinn lifir æ hinn sami,
þótt afl og þroska nauðir lami.
:|: Menntanna brunni að bergja á
bezta skal okkur hressing ljá! :|:

Vísindin efla alla dáð,
orkuna styrkja, viljann hvessa,
vonina glæða, hugann hressa,
farsældum vefja lýð og láð;

tífaldar þakkir því her færa
þeim, sem að guðdóms eldinn skæra
:|: vakið og glætt og verndað fá
vizkunnar helga fjalli á! :|:

Þvílíkar færum þakkir vjer
þjer, sem úr fylgsnum náttúrunnar
gersemar áður aldrei kunnar
með óþreytanda afli ber!
Heill sje þjer, Páll! og heiður mestur,
hjá oss sat aldrei kærri gestur.
:|: Alvaldur greiði æ þinn stig,
Ísland skal lengi muna þig! :|:

ÍSLANDS MINNI *.

Þið þekkið fold með blíðri brá
og bláum tindi fjalla
og svanahljómi, silungsá
og sælu blómi valla
og bröttum fossi, björtum sjá
og breiðum jökulskalla —
drjúpi hana blessun drottins á
um daga heimsins alla!

---

*) Áður prentað á lausu blaði og sungið í sömu veizlu og næsta kvæði hjer á undan.

KVEÐJA ÍSLENDINGA

TIL SJERA ÞORGEIRS GUÐMUNDSSONAR, 26. APRILS 1839*.

Nú er vetur úr bæ,
rann í sefgrænan sæ,
og þar sefur í djúpinu væra;
en sumarið blítt
kemur fagurt og frítt
meður fjörgjafar-ljósinu skæra.

Brunar kjöll yfir sund,
flýgur fákur um grund,
kemur fugl heim úr suðrinu heita:
nú er vetur úr bæ,
rann í sefgrænan sæ,
nú er sumrinu fögnuð að veita.

Verum röskvir í dag,
kveðum víkingalag,

---

*) Áður prentuð á lausu blaði.

svo menn viti vjer ætlum að berjast.
berjum flöskurnar á,
og það fari sem má,
og þeir falli, sem ná ei að verjast.

Verum glaðir í dag,
er í vinar vors hag
hefur veröldin maklega gengið;
senn er Glólundur grænn,
senn er Grashagi vænn,
þar mun gaman að reika yfir engið.

Þó vjer skiljum um stund,
þá mun fagnaðarfund
okkur fljótt bera aptur að höndum;
því að hjólið fer ótt,
því að fleyið er fljótt,
er oss flytur að Glólundar ströndum.

Þegar lauf skrýðir björk,
þegar ljósgul um mörk

rennur lifandi kornstanga móða:
þá mun farið af stað,
þá mun þeyst heim í hlað
til hans Þorgeirs í lundinum góða.

Þá mun sjón verða að sjá,
hvernig hirðinum hjá
þar í haganum sauða þrífst fjöldinn;
þá mun riðið í lund
til að stytta sjer stund,
þá mun staupunum glamrað á kvöldin.

Farðu glaður af stað,
leiði gæfan í hlað
þig á Glólundar hagsæla inni!
Vertu Þorgeir vor sæll!
vertu vinur vor sæll!
Þetta veri vort skilnaðar minni!

Hafðu þökk fyrir allt,
er þú varst oss ávallt,

nú mun vandhæfi slíkan að finna;
veiti hamingjan þjer
það, sem hugsum nú vjer,
góði hugljúfinn bræðranna þinna!

BORÐSÁLMUR *.

FORSÖNGVARINN:

Það er svo margt, ef að er gáð,
sem um er þörf að ræða —
jeg held það væri heillaráð
að hætta nú að snæða.

FÓLKIÐ:

Heyri þið snáða!
hvað er nú til ráða?
Það mun bezt að bíða
og hlýða.

FORSÖNGVARINN:

Á einum stað býr þrifin þjóð,
með þvegið hár og skjanna,
við húsbændurna holl og góð,
sem hundrað dæmi sanna.

---

*) Áður prentaður á lausu blaði og sunginn í samkvæmi Íslendinga í Kaupmannahöfn 1839.

FÓLKIÐ:

Hvað er að tarna?
Hvað sagðirðu þarna?
Mættum við fá meira
að heyra!

FORSÖNGVARINN:

Mjer hefir verið sagt í svip,
að sig hún taki að ygla,
og ætli nú að eignast skip,
þó enginn kunni að sigla.

FÓLKIÐ:

Við litlu má gera;
látum sona vera;
þeir ýtast þá með árum
á bárum.

FORSÖNGVARINN:

Nú eru líka níu menn,
sem nóttina eiga að stytta,
þó varla nokkur viti enn,
hve vænlegt ráð þeir hitta.

FÓLKIÐ:

Segðu ekki lengur!
seinna veit, hvað gengur.
Mættum við fá meira
að heyra!

FORSÖNGVARINN:

Á einum stað býr einnig fólk,
sem allt af vantar brýni;
það lifir þar á mysu og mjólk,
en mest á brennivíni.

FÓLKIÐ:

Æ, hvaða skrambi!
atl' þeir standi á þambi?
Mættum við fá meira
að heyra!

FORSÖNGVARINN:

Þar hefir verið sofið sætt,
en sungið nokkru miður;
og ullin fremur illa tætt,
en allra bezta fiður.

FÓLKIÐ:

Atl' það sje undur,
þótt á þá renni blundur!
Mættum við fá meira
að heyra!

FORSÖNGVARINN:

Þar eru blessuð börnin frönsk.
með borðalagða húfu,
og yfirvöldin illa dönsk
á annari hverri þúfu.

FÓLKIÐ:

Hættu nú, herra!
hjer mun koma verra,
sem þjer er betra að þegja um,
enn segja um.

LEIÐARLJÓÐ
TIL JÓNS SIGURÐSSONAR, ALÞINGISMANNS, VORIÐ 1845 *.

Byr um gráð þig beri
hugþægur, flugnægur;
frói þjer á flóa
fundur Ísagrundar.
Sjáðu land, er leiðir
ljós um bláa ósa
glöðust sól og glæðir
Glámutind í vindum.

Tygja þá og teygja
tá láttu jó gráan
(hvítur hæfir snotrum
hestur framagesti);
móður fyrst og föður
finndu, svo í skyndi
reið um háar heiðar
hertu slingur að þingi.

---

*) Áður prent. á lausu blaði.

Hyggjum víst, að vestan
ver ókunnan beri
(járnum jörðu spornar
jór) að klifi stóru;
þá er sem að sjáum:
sveif bifun þig yfir
hvarmahreggs á barmi
hám Almannagjáar.

Breiðir kvöldið blíða
bláan yfir sjáinn
ljósa blæju, hýsa
hængir í marsængu,
hátt um hraunið kletta
hylja runnar, dylja
kjarngrös kaldar firrnir,
knýr ramur foss hamar.

Búðafjöldinn báða
bakka fríða skrýðir
Öxarár; en vaxa
eina þar um steina

möðrur mjög og öðrum
mjúk túnblæja hjúkrar,
hunangsfluga holu
hyggin marga byggir.

Autt er enn að mönnum
alþingi; talslingra
hölda (hvað mun valda?)
hafa reiðir tafizt?
Nei! ef satt skal segja,
sunnanfjalls þeir spjalla:
þingið fluttu þangað
þeir á kalda eyri.

Hlýjan bústað býja
biðjum þjer að liði
verða; þiggðu værðir
værar á grund kærri.
Elt svo hina, haltu
hugprúður til búða
Víkur; við þig leiki
völin á mölinni.

SKRÆLINGJAGRÁTUR *.

Naha, naha!
Báglega tókst með alþing enn,
naha, naha, naha!
Það eru tómir dauðir menn;
naha, naha, nah!

Það sjest ekki á þeim hams nje hold,
naha, naha, naha!
og vitin eru svo full af mold;
naha, naha, nah!

Og ekkert þinghús eiga þeir,
naha, naha, naha!
og sitja á hrosshaus tveir og tveir;
naha, naha, nah!

*) "Einn sorglegur kviðlingur út af alþingi, saman settur af Ívari Bárðarsyni. Viðeyjar-Klaustri. Þrykkt seinast af öllu, þegar bókþrykkiríið niður lagðist." Allt saman fyrirsögn höf.

Þeir hafa hvorki kokk nje pott,
naha, naha, naha!
og smakka hvorki þurrt nje vott:
naha, naha, nah!

Og hvergi fá þeir kaffibaun,
naha, naha, naha!
og eru svangir og blása í kaun:
naha, naha, nah!

Og bragða hvorki brauð nje salt,
naha, naha, naha!
og þegja allir og verður kalt:
naha, naha, nah!

Þeir deyja aptur úr kulda og kröm,
naha, naha, naha!
Og holtið er grátt og kvölin söm:
naha, naha, nah!

EIN VELMEINT BÆNARÁMINNING.

Þegar þú kemur þar í sveit,
sem þrímennt er á dauðri geit
og tíkargörn er taumbandið
og tóuvömb er áreiðið
og öllu snúið öfugt þó,
aptur og fram í hundamó,
svo reiðlagið á ringli fer
og róan horfir móti þjer.
veittu þá illri bræði bið*,
bölvaðu ei, nje skirptu** við —
en signdu þig, og seztu inn
sunnan og fram í jökulinn;
lúttu þar að, sem loginn er,
og láttu bráðna utan af þjer,
og seinna, þegar sólin skín,
sendu geisla með boð til mín.

---

*) Jónas hefur breytt þessu vísuorði; en sú breyting hefur ekki orðið lesin.

**) óljóst í handr.

NÝHENDA *.

Er hann að syngja enn sem fyr,
arnarvjelið sá hann — attan:
"klingling" hringja kleprarnir
við karlinn hjelugráan — skrattann.

RÍMNA-ERINDI.

Vona eg dúna dreka lín
á Dáins fleyi náms um haf
við gullhúna hengi fín
hýruþvegið náðartraf.

*) Sb. "Nýhendu má nefna þó
nokkuð þokkalega braginn."

MÁLSVÖRN.

Feikna þvaður fram hann bar —
fallega þó hann vefur!
lagamaður víst hann var,
varði tóu refur.

SJERA BESSI.

Bessi á sjer berhross,
breiðir snoturt áreiði,
gæsarham, og guðvís
getur fettur rjett setið,
skeiðar svo, og lífs leið
lýðum kennir tíð þenna;
gumar, sem hans gabb nema,
grýtast til helvítis.

BÓSI.

Bósi! geltu, Bósi minn!
en bíttu ekki, hundur!
ella dregur einhver þinn
illan kjapt í sundur.

Hafðu ekki á þjer heldra snið
höfðingja, sem brosa,
en eru sona aptan við
æru manns að tosa.

HELVÍTI.

Mjer finnst það vera fólsku gys
að fara niður til helvítis
og eyða aldri sínum
innan um brennu illan geim,
ólíkan drottins sólarheim,
svo hrollir huga mínum.

Skötubarðvængjuð fjanda fjöld
flaksast þar gegnum eilíft kvöld,
glórir í glóðir rauðar;
þar er ei nema eldur og ís,
allt í helvíti brennur og frýs,
Satan og sálir dauðar.

ALSNJÓA.

Eilífur snjór í augu mín
út og suður og vestur skín,
samur og samur út og austur:
einstaklingur! vertu nú hraustur.

Dauðinn er hreinn og hvítur snjór,
hjartavörðurinn gengur rór
og stendur sig á blæju breiðri,
býr þar nú undir jörð í heiðri.

Víst er þjer, móðir, annt um oss:
aumingja jörð með þungan kross
ber sig það allt í ljósi lita,
lífið og dauðann, kulda og hita.

KULDI.

Dönum verður hjer allt að ís —
undir eins og dálítið frýs,
botnfrosinn belgur hver
kúrir, þar sem hann kominn er,
kútveltist og formælir sjer.

VEÐURVÍSUR.

HART VOR.

Hóla bítur hörku bál,
hrafnar jeta gorið,
titlingarnir týna sál —
tarna er ljóta vorið!

VORNÆÐINGUR.

Út um móinn enn er hjer
engin gróin hola;
fífiltóin fölnuð er —
farðu í sjóinn, gola!

SUNNANVINDUR.

Sunnanvindur sólu frá
sveipar linda skýja;
fannatinda, björgin blá,
björk og rinda ljómar á.

SUMARHRET.

Nú er sumar í Köldukinn —
kveð eg á millum vita —

fyr má nú vera, faðir minn!
enn flugurnar springi af hita.

MOLLA.

Veðrið er hvorki vont nje gott,
varla kalt, og ekki heitt;
það er hvorki þurrt nje vott.
það er svo sem ekki neitt.

NÍÐAÞOKA.

Búðarloka úti ein
er að gera á ferðum stans —
úðaþoka hvergi hrein,
hún er úr nösum andskotans.

RIGNING.

Skuggabaldur úti einn
öli daufu rennir;
skrugguvaldur* hvergi seinn
himinraufar glennir.

---

*) *Jupiter*, þrumuguð.

UTSYNNINGUR.

Útsynningur yglir sig,
eilífa veðrið skekur mig;
jeg skjögra eins og skorinn kálfur —
skyldi' jeg vera þetta sjálfur!

ÚR SALTHÓLMSFERÐ *.

Sá eg í Hárskógi
hindir bíta
grasið græna
og gullinknappa;
þá voru blöðrur
á báðum fótum
og iljar illsárar
á aumum mjer.

Gekk eg í Gripskógi,
gola þaut í laufi,
flaug örn yfir
ormur skreið í mosa;
þá var dauflegt,
er dagskvöldi á
þutu vargar
und viðarrótum.

*) dálítilli óprentaðri ferðasögu eptir Jónas.

VALDI *.

Valdi! virztu nú halda
vel mjer í stjel, sjera!
eg skal gefa þjer afar
ætilegt sælgæti:
lambasteik, svo þjer líki,
ljómandi skyr og rjóma,
Valdi! viljirðu halda
vel mjer í stjel, sjera!

---

*) hundur, sem Jónas átti og reiddi yfir á að baki sínu.

Í BRJEFI TIL KAUPMANNAHAFNAR

FRÁ ESKIFIRÐI 17. OKT. 1842.

Ferðbúinn þegar fjallatinda
foringinn mjúka leysir vinda —
og þótt eg jafnvel þyrfti að synda —
þýt eg af stað að hitta þig,
"fantur! biddu nú fyrir mig",
meðan eg er á haf að hrinda
hlunnadýrinu stóra.
Oraróra oraróraróra!

LÍTILL LEIKUR.

Grímur er nýbúinn að taka tá af vinnukonu. Hún grætur og saknar sinnar tár. Þá kemur huggarinn að rúminu; hann kvað:

Hættu að gráta, hringaná!
heyrðu ræðu mína:
jeg skal gefa þjer gull í tá,
þó Grímur taki þína.

Vinnukonan saknar sinnar tár; hún grætur. Þá kvað huggarinn:

Hættu að gráta, hringaná!
huggun er það meiri:
jeg skal gefa þjer gull í tá,
þó Grímur taki fleiri.

Vinnukonan saknar sinnar tár; hún grætur enn. Þá kvað huggarinn:

Hættu að gráta, hringaná!
huggun má það kalla:
jeg skal gefa þjer gull í tá,
þó Grímur taki þær allar.

Vinnukonan saknar sinnar tár. Huggarinn fer. Þá kemur Grímur og tekur allar tærnar. Vinnukonan grætur.

ÚR BRJEFI.

Ykkur að borga ber
og bullumsullum veita,
.|. meðan að andinn er :|:
sem sól að skína gegnum gler
á gollurshúsið feita,
:|: sem býr í brjósti mjer. :|:

VESTURFÖR.

EIN SPÁNÝ OG GAMANSÖM BINDINDISKVIÐA.

Að utan og sunnan og austan eg spyr,
að á sjeu vestrinu stóreflis dyr,
og, eins langt og manns auga út um þær sjer,
sje ekkert af neinu og í hurðinni gler.

Hann Brynjólfur veltist um bárur á kút
að búðarhurð þeirri og gægðist þar út
og kallar og segir: "Eg kom hjer um sinn
að kaupa mjer seytil á legilinn minn".

Og svo er mjer frá skýrt, að lýður þess lands
það ljeti, sem til var, á pyttluna hans;
og svo valt hann aptur og settist í bú
og segir: "Guðvelkomnir! drekki þið nú!"

Vjer lofum og prísum þann metnaðarmann,
til mikilla stórlauna kaupför hans vann;
því ókeypis veitir hann öllum og jafnt,
og aldregi lækkar á pyttlunni samt.

Hann lifi og ríki nú leglinum á!
vjer lofum og prísum hann hjeðan í frá;
en tappann úr vestkútnum taka er mál
og tæma svo höfðingjans kaupfararskál.

SPARNAÐUR.

Eg er kominn upp á það,
allra þakka verðast,
að sitja kyr í sama stað
og samt að vera að ferðast.

Ef enginn talar orð við þig
(á það skylduð hlýða),
þá er að tala við sjálfan sig
og svo er um það að ríða.

SÓLSETURSLJÓÐ *.

Hóglega, hæglega,
á hafsæng þýða,
sólin sæla!
síg þú til viðar.
Nú er um heiðar
himinbrautir
för þín farin
yfir frjófga jörð.

Halla þú, röðull!
höfði skínanda
bráhýr, brosfagur
að brjósti ránar,
sæll og sólbjartur,
sem þá er stefndir
bratta braut
á bogann uppsala.

---

*) Sb. *Attila* eptir *G. P. R. James.*

Blessuð, margblessuð,
ó blíða sól!
blessaður margfalt
þinn beztur skapari!
fyrir gott allt,
sem gjört þú hefur
uppgöngu frá
og að enda dags.

Dreifðir þú, dagstjarna!
dimmu nætur,
glöð, af glóbreiðri
götu þinni;
ljós fjekkstu lýðum
langar, á gangi,
dagstundir dýrar,
ó dagstjarna!

Vaktir þú fugla
og fögur blóm vaktir,
söng þjer að syngja
og sætan ilm færa.

Hníg nú hóglega,
hægt og blíðlega,
vegþreytir vindsala!
ó vegstjarna!

Hníg nú hóglega
í hafskautið mjúka,
röðull rósfagur!
og rís að morgni,
frelsari, frjófgari,
fagur guðs dagur!
blessaður, blessandi,
bliður röðull þýður!

Hóglega, hæglega
hníg þú að hvílu,
skeiðþreytir skjótur!
en skamma hríð þó
bíð þú, að ástar-
augum hlýjum
bládöggvað brosir
á brjóst jarðar.

Drag nú hið blástirnda,
blysum leiptranda
salartjald saman
yfir sæng þinni;
brosi boðandi,
að af beði munir
bráðlega hresstur
á himin snúa.

Vonin vorblíða,
vonin ylfrjófa
drjúpi, sem dögg,
af dýrðar hönd þinni,
döpur mannhjörtu
í dimmu sofandi
veki, sem vallblómin
vekur þú á morgni.

Mynd guðs hin máttka!
mjúkir draumar
glaðlega vakna
við geisla þína,

eins og náttöldur
norðurstrauma
bláljósar blika
birtu þína við.

Hníg því hóglega
í hafskautið mjúka,
röðull rósfagur!
og rís að morgni,
frelsari, frjófgari,
fagur guðsdagur!
blessaður, blessandi,
blíður röðull þýður!

Hóglega, hæglega
hníg þú að hvílu,
skeiðþreytir skjótur!
en skamma hríð þó
leng hinar blíðu,
bjarmaljúfu,
ástarauðugu
aptanstundir.

Skrýð þig svo aptur
skrúða gulldregnum.
morgunskrúða
menn gleðjanda;
bú þig að öllu
upp að koma
fagur og fram bruna
í fullu veldi.

Og bjarma breið
á brúnir fjalla,
áður ljósan dag
leiðir á himin;
leng þú blessaðan
blíðu roða
uppkomu þinnar
og undirgöngu.

Vekur þú von
og vekur þú bæn,
hvenær sem dapri
dimmu hrindir

og augu kætir
allrar skepnu;
þökk er og lofgjörð
á þinni leið.

Vekur þú von
og vekur þú bæn,
er þú í ljóma
líður af himni,
aptur í ljóma
upp að renna;
þökk er og lofgjörð
á þinni leið.

Híg þú hóglega
í hafskautið mjúka,
röðull rósfagur!
og rís að morgni,
frelsari, frjófgari,
fagur guðsdagur!
blessaður, blessandi,
blíður röðull þýður!

VORVÍSUR *.

Vorið góða, grænt og hlýtt,
græðir fjör um dalinn:
allt er nú sem orðið nýtt,
ærnar, kýr og smalinn.

Kveður í runni, kvakar í mó
kvikur þrastasöngur;
eins mig fýsir allt af þó
aptur að fara í göngur.

---

*) Jónas hefur sjálfur eignað *Heine* efnið í þessum vísum að nokkru leyti.

VORKVÆÐI.

Tinda fjalla,
áður alla
undir snjá,
sín til kallar sólin há;
leysir hjalla,
skín á skalla,
skýi sem að brá
og sjer fleygði frá.

Tekur buna
breið að duna
björgum á,
græn því una grundin má;
viður hruna
vatna funa
vakna lauf og strá —
seinna seggir slá.

Snjórinn eyðist,
gata greiðist,
gumar þá,
ef þeim leiðist, leggja á
hleypa skeið
og herða reið
og hrinda vetri frá —
hverfur dimmu dá.

Prúðir sækja
lón og læki
laxar þá;
sumir krækja silungsá —
veiðitækir,
sporðaskrækir,
spretti hörðum á
fjalli fýsast ná.

Fjaðraljettir
flokkar þjettir
fugla þá
synda ettir sumará.

eða mettir
strönd og stjettir
stika til og frá,
kæta lopt og lá.

Ærin ber
og bærinn fer
að blómgast þá,
leika sjer þar lömbin smá.
Nú er í veri
nóg að gera
nóttu bjartri á —
hlutir hækkað fá.

Grænkar stekkur —
glöð í brekku
ganga kná
börnin þekku bóli frá;
kreppir ekki
kuldahlekkur,
kætist fögur brá
búa blómum á.

Rennur sunna —
sveinn og nunna
sjer við brá,
sízt þau kunna sofa þá;
sætt er að unnast —
mjúkum munni
málið vaknar á,
fegurst höldum hjá.

Ekkert betra
eg í letri
inna má —
svo er vetri vikið frá;
uni fleti
hver sem getur
heimskum gærum á —
önnur er mín þrá.

SÓLHVÖRF.

(22. DES. 1844.)

Eilífur guð mig ali,
einn og þrennur, dag þenna!
lifa vil eg, svo ofar
enn eg líti sól renna.
Hvað er glatt, sem hið góða
guðs auga? Kemur úr suðri
harri hárrar kerru,
hjarðar líkn og jarðar.

JÓLAVÍSA.

Jólum mínum uni eg enn —
og þótt stolið hafi
hæstum guði heimskir menn:
hef eg til þess rökin tvenn,
að á sælum sanni er enginn vafi.

STÖKUR.

Enginn grætur Íslending,
einan sjer og dáinn;
þegar allt er komið í kring,
kyssir torfa náinn.

Mjer er þetta mátulegt!
mátti vel til haga,
hefði eg betur hana þekkt,
sem harma eg alla daga.

Lifðu sæl við glaum og glys,
gangi þjer allt í haginn!
í öngum mínum erlendis
yrki eg skemmsta daginn.

Sólin heim úr suðri snýr,
sumri lofar hlýju;
ó að eg væri orðinn nýr
og ynni þjer að nýju!

AUGUN.

Augun raunar eru þín,
upplitsbjarta stúlkan mín!
hitagler, ef hlýna:
sólar geislum innan að
(eg er búinn að reyna það)
safna þau, svo bríma bað
brennir vini þína.

MÓÐURMISSIR.

Leiði minnar móður
(mold grær holdi kæru;
andi sæll með öndum
unir) sæt tár væta.
Blessi jörð (en verðum
vinnu dýrri sinna)
hæstur guð, sem mesta
hylur von góðs sonar.

HUGNUN.

Nautgæfa fóðurgrasið grær
á leiði móður þinnar þjáðu.
Því ertu hljóður, frændi? Sjáðu,
hvað bóndi góður býr og slær.

Þúfu, sem slær hann, undir er
sú ein, sem kæran haft þig hefur,
í hjúpi væran dúr hún sefur:
heytuggu nær hann handa sjer.

Þar er nú prýðin fljóða frægst,
móðurorð blíð á mjúkum vörum,
málfærið þýða, ljúft í svörum,
upplitið fríða, ástarnægst.

Seinna meir skaltu sama veg;
raunar er kalt í rúmi þröngu,
og rökkrið svalt — en fyrir löngu
veiztu það allt eins vel og jeg.

Nú færðu ekki að sjá um sinn
meira af rekkju móður þinnar,
maðkurinn þekkir skrautið innar —
því hlærðu ekki, herra minn?

TIL G. THÓRARENSENS.

VIÐ LÁT MÓÐUR HANS.

Þá saztu úti undir húsagarði,
en eptir litla stund hún kom í móti
þjer, sem að áður varst með sorg í sinni,
og sagði: "Rjettu koss að móður þinni".*)

Og nú er aptur hryggð í huga þjer,
en hversu þyngri ljettum drengja tárum!
nú skilst þjer, vinur! "einmana" hvað er,
þar einn þú hrekst í dimmum harma bárum;
nú veiztu, hvernig hjartað brjóstið ber,
er blóðið logar þar í djúpum sárum,
og aldrei kemur optar þig að hugga
þín elsku móðir, falin dauðans skugga.

Það svíður — aldrei optar líta fær
þú augna ljósið fyrsta og skærsta þinna;
ó hvað er vorið, meðan moldin grær
á móðurleiði? til hvers er að vinna?

---

*) Sb. Fjölni 1841 á 106. bls.

Það svíður — aldrei optar, vinur kær!
þú athvarf skalt í móður skjóli finna;
harmaðu þreyttan þig á nótt og degi,
í þögn og kyrrð, svo hryggðin sigra megi.

EPTIR *MAREN HAVSTEEN.*

Sem þá á vori sunna hlý
sólgeislum lauka nærir
og fífilkolli innan í
óvöknuð blöðin hrærir:
svo vermir fögur minning manns
margt eitt smáblóm um sveitir lands
frjófgar og blessun færir.

EPTIR TÓMAS SÆMUNDSSON.

"Dáinn, horfinn" — harmafregn!
hvílíkt orð mig dynur yfir!
En eg veit að látinn lifir;
það er huggun harmi gegn.
Hvað væri ella guðleg gjöf,
geimur heims og lífið þjóða?
hvað væri sigur sonarins góða?
Illur draumur, opin gröf.

Nei, eg vil ei hæða hinn
lifandi föður allra anda,
ástina þína, verkin handa,
dýrðina þína, drottinn minn!
Fast eg trúi: frá oss leið
vinur minn til vænna funda
og verka frægra, sæll að skunda
fullkomnunar fram á skeið.

Djúpt í guðs og mannsins mynd,
alið sem að ungbarn þiggur
eilífur gneisti fólginn liggur,
ef að hann kæfir ekki synd.
Sannlega veit eg, syndgar hver;
þó eru nokkrir, Christi krossi
og kenning studdir, andans hnossi
vaxnir — og Tómas víst það er.

En þá fósturfoldin hans!
Hví vill drottinn dýrðarríkur
duptinu varpi jafnskjótt slíkur
andi hennar mesta manns?
hví vill drottinn þola það?
landið svipta svo og reyna,
svipta það einmitt þessum eina,
er svo margra stóð í stað.

Efa, maður! ei það ráð.
Eitt eg veit um alla vegu
alheims speki dásamlegu,
þeir eru einskær ást og náð.

Felum drottins föðurhönd
harma vora og hjartaþunga —
hann á sjálfur gamla og unga,
frjáls að leysa líkamsbönd.

Veit eg og hans verða spor,
svo þó Tómas frá oss færi,
fullvel er það sem hann væri
enn þá mitt á meðal vor;
lengi mun hans lifa rödd,
hrein og djörf, um hæðir, lautir,
húsin öll og víðar brautir,
er Ísafold er illa stödd.

Sú er hin mikla blessun bezt
allra þeirra, er meira megna,
enn munninn fylla og sínu gegna,
að þegar þeir deyja, þá er hún mest.
Hver, sem vinnur landi og lýð,
treysta skal að öll hans iðja
allt hið góða nái styðja
þess fyrir hönd, er hóf hann stríð.

Sízt vil eg tala um svefn við þig:
þreyttum anda er þægt að blunda
og þannig bíða sælli funda —
það kemur ekki mál við mig.
Flýt þjer, vinur! í fegra heim;
krjúptu að fótum friðarboðans
og fljúgðu á vængjum morgunroðans
meira að starfa guðs um geim.

Á SJÓ OG LANDI.

ÓLAFSVÍKURENNI.

Riðum við fram um flæði,
flúðar á milli og gráðs,
fyrir Ólafsvíkurenni,
utan við kjálka láðs.

Fjörðurinn bjartur og breiður
blikar á aðra hlið,
tólf vikur fullar að tölu —
tvær álnir hina við.

Hvort á nú heldur að halda
í hamarinn svartan inn,
ellegar út betur — til þín,
Eggert, kunningi minn?

HORNBJARG.

Yzt á Hornströndum heitir
Hornbjarg og Kópatjörn;
þeir vita það fyrir vestan,
þar verpir hvítur örn.

Um sumarnótt, er sveimar
sól yfir norðurslóð
og þoka sígur um sjóinn
hann situr rauður sem blóð.

Og örninn lítur ekki
o'n á hið dimma haf
og horfir í himinljómann —
hafskipið sökkur í kaf.

DRANGEY.

Tíbrá frá Tindastóli
titrar um rastir þrjár;
margt sjer á miðjum firði
Mælifellshnjúkur blár.

Þar rís Drangey úr djúpi,
dunar af fuglasöng
bjargið, og báðu megin
beljandi hvalaþröng.

Einn gengur hrútur í eynni;
Illugi Bjargi frá
dapur situr daga langa
dauðvona bróður hjá.

KOLBEINSEY.

Bræðurnir sigldu báðir,
burtu frá ungri mey,
langt burt frá systur sinni
að sækja í Kolbeinsey.

Þar er svo dúnað í dúni,
að djankinn liggur þar
bara bráðendis blessa
og breiðir út lappirnar.

Ömurlegt allt mjer þykir,
útnorður langt í sjá;
beinin hvítna þar beggja
bræðranna klettinum á.

MÁNEY.

Jeg uni mjer ekki út í Máney,
og er hún þó skemmtileg;
brimaldan ber þar og lemur
bjargið á annan veg.

Og hins vegar ungar hrjóta
úr hreiðrum með nef og stjel,
og eggin velta öll o'n í grjótið,
af því hún hristist svo vel.

Jeg uni mjer ekki út í Máney
(og á þó að dveljast hjer);
því jeg er bringubrotinn —
úr bjarginu hrundi að mjer.

SKRÚÐURINN.

Austast fyrir öllu landi
af einhverjum veit eg stað,
fjalleyju grænni og góðri,
geti þið, hver muni það.

Hún heitir Skrúður og skýlir
skrúðsbónda, öldnum hal;
úti fyrir Fáskrúðsfirði
þú finnur það eyjarval.

Og hvenær sem jeg hugsa
um hrútinn og pækilinn:
mjer er sem jeg sjái hann Gísla
og hann sjera Ólaf minn.

SUÐURSVEIT.

Suðursveit er þó betri,
enn Seltjarnarnesið var:
taðan er töluvert meiri
og tunglið er rjett eins og þar.

Hitinn úr hófi keyrir,
en honum uni eg þó;
börnin hjer bograst í skugganum
og blaðra sem hvolpar í mó.

Og bæjardyra bustin
ber um, hvað margt sje fjeð:
sex þúsund sauðarleggi
er Sigfús minn búinn með.

HESTKLETTUR.

Meðan Hestklettur heldur
og hinu megin er ás
og bandi bundið á milli,
er brú yfir þessa rás.

Jökulsárnar, þær æða
ofan á löndin sljett,
og velta eins og vitlaus skepna
votan framan um klett.

En Jóni tókst í Tungu
að tölta yfir þessa geil:
bandspotta batt hann þar yfir um,
bóndinn, og kallar það seil.

SOGIÐ.

Við Sogið sat eg í vindi,
sækaldri norðanátt,
og þótti þurleg seta,
þar var af lifandi fátt.

En sólin reis hin sæla,
sveipaði skýjum frá:
upp komu allar skepnur
að una lífinu þá.

Og svo var margt af mýi —
mökk fyrir sólu ber —
að Þórður sortnaði sjálfur
og sópaði framan úr sjer.

ARNARFELLSJÖKULL.

Upp undir Arnarfelli
allri mannabyggð fjær —
það er eins satt og jeg sit hjer —
þar sváfu Danir í gær.

Og er þeir fóru á fætur
fengu þeir eld sjer kveikt,
og nú var setið og soðið
og sopið og borðað og steikt.

Ókunnugt allt er flestum
inn um þann fjalla geim;
þeir ætluðu að segja oss eitthvað
af Arnarfellsjökli þeim.

RJETTARVATN.

Efst á Arnarvatnshæðum
opt hef eg fáki beitt;
þar er allt þakið í vötnum,
þar heitir Rjettarvatn eitt.

Og undir norðurásnum
er ofurlítil tó,
og lækur líður þar niður
um lágan Hvannamó.

Á öngum stað eg uni,
eins vel og þessum, mjer;
ískaldur Eiríksjökull
veit allt, sem talað er hjer.

TÓMASARHAGI.

Tindrar úr Tungnajökli:
Tómasarhagi þar
algrænn á eyðisöndum
er einn til fróunar.

Veit eg áður hjer áði
einkavinurinn minn —
aldrei ríður hann optar
upp á fjallhagann sinn.

Spordrjúgur Sprengisandur
og spölur er út í haf;
hálfa leið hugurinn ber mig —
það hallar norður af.

VESTMANNAEYJAR.

Veit eg út í Vestmannaeyjum
verður stundum margt í leyni.
Sjeð hef eg þar setið vera
Sigmundar á votum steini.

Hárið sítt af höfði drýpur
hafmeyjar í fölu bragði;
augum snjeri hún upp að landi
og á brjóstið hendur lagði.

Viti menn, að voga meyjar
vondar sízt eru drauga-skottur!
Sat hjá henni í síðum klæðum
sjera Jón minn píslarvottur.

Sungu þau bæði sætt og lengi,
svo mjer yndi var að heyra;
lagið var sem lagar gjálfur,
lagði eg við það sólgið eyra.

Þar var margt um Tyrkjann talað;
tókst svo bæn, sem nú er vandi:

"Vísaðu leið, og flyttu, faðir!
friðsamlega sjófarandi."

Bissumaður í bragði dimmur
bjóst þá til að skjóta í leyni;
selir honum sýndust móka
Sigmundar á votum steini.

Um það var svo kveðið:

Selur sefur á steini,
svartur á brún og brá,
dindill aptan á;
maður lá í leyni.

Höfuðið hæfa vildi,
hokinn bak við stein
skaut og hátt við hrein
gæfumaðurinn gildi.

Haldi þið ekki hann hitti?
Hinn fór samt á stað,
er kúlan kom honum að —
á dindilinn frá eg hún dytti.

EINBÚINN*.

Yfir dal, yfir sund,
yfir gil', yfir grund
hef eg gengið á vindljettum fótum;
eg hef leitað mjer að,
hvar eg ætti mjer stað,
út um öldur og fjöll og í gjótum.

En eg fann ekki neinn,
eg er orðinn of seinn,
þar er alsett af lifandi og dauðum;
eg er einbúi nú
og á mjer nú bú
í eldinum logandi rauðum.

---

*) Þessar tvær vísur eru líklega í einhverju sambandi við kvæðin, sem kölluð eru "Á sjó og landi."

GRENIÐ.

(BROT.)

Komið er að dyrum,
kallað er úti,
skotmaður spyr:
Er skolli heima?
Lambsfót sje eg liggja
og legg úr sauði,
ræfil af rjúpu —
reiður er eg þjer!

TÓA (inni fyrir):

Heima segi eg mig,
heill og sæll vinur!
gestur hinn göfugi,
gakk nú til stofu.
Dyr eru lágar,
dimmt er í húsi
fáráðs frumbýlings;
fyrirgefðu það!

SKOTMAÐUR:

Út er að ganga
og undir renna
vopn voveifleg
og að velli falla;
báðu mig bændur
belg þinn að hrjá
og blóðdrekki
að bana verða.

TÓA:

Annt er mjer inni
í ofan hrundum
urðar hóli
orpnum moldu:
margs ber að gæta
móður ungri —
sona fjögra
og sex dætra.

Ein sit eg inni
og annast hlýt

kafloðna hvolpa
í krá dimmri;
hlaupa þeir um holur,
hrökklast þeir í gjótur,
steðja þeir um steina,
stunda á útkomu.

Höfuðlaust heita
heimili má,
er bóndinn er
á brottu genginn;
rann refur minn
til rjúpna veiða,
búi sínu
bjargir að fá.

BROT.

Svo rís um aldir árið hvert um sig,
eilífðar lítið blóm, í skini hreinu;
mjer er það svo sem ekki neitt í neinu,
því tíminn vill ei tengja sig við mig.

Eitt á eg samt, og annast vil eg þig,
hugur mín sjálfs í hjarta þoli vörðu,
er himin sjer og unir lágri jörðu
og þykir ekki þokan voðalig.

Eg man þeir segja: "Hart á móti hörðu" —
og heldur vil eg kenna til og lifa,
og þótt að nokkurt andstreymi jeg bíði,
enn liggja eins og leggur upp í vörðu,
sem lestastrákar taka þar og skrifa
og fylla, svo hann finnur ei, af níði.

BROT.

Hví skyldi jeg ei vakna við
og verki tömu sinna?
Veit jeg, að stuttri stundarbið
stefin mín öngvir finna;
en fyrst þú gazt svo góðs til mín
get eg þá sleppt að minnast þín,
ættprýði mín og minna!

Man eg þá nefndi máttarbaðm
mætan, er geði ljúfu,
þegar hún hvarf í föðurfaðm,
flugmóða varði dúfu;
hann hefur blessað barnið sitt —
blómin þín skrýða landið mitt,
þegar jeg bý í þúfu.

BROT.

Ljós er alls upphaf,
ekkert er bjart,
ljóstær er þeirra
lífs uppspretta;
upphaf er ekkert,
ekkert er nótt,
því brennur nótt
í björtum ljóma.

Ó mikli guð!
ó megn hörmunga!
ekkert að ending —
eilífur dauði .....
sálin mín blíða!
berðu hraustlega,
sárt þó sýnist,
sanninda ok.

Eilífð á undan
og eptir söm
orðin að öngu
og . . . .
það getur þjer augu
þvegið hrein,
ljós veitt og láð(?)
og litu góða.

BROT.

Jeg veit það eitt, að enginn átti
aðra eins móður, feðra gróða
safnaði guð, af ástar efni
aldin spratt og feðra valdi;
svo er orðin í Eyjafirði
ættin mín, að frændur þína
lengi mun, meðan lífið yngist,
landið kjósa sjer að hrósi.

Jeg þakka þjer allt, og enn þótt ekki....

BROT.

Þar sem háir hólar
hálfan dalinn fylla,
þar sem hamra hilla
hlær við skini sólar:
árla fyrir óttu,
enn þá meðan nóttu
grundin góða ber
græn í faðmi sjer ......

BROT.

Ó þú jörð, sem er
yndi þúsunda,
blessuð jörð, sem ber
blómstafi grundar,
sárt er að .....

BROT.

Suður fór eg um ver,
en eg svarna ber
öflga eiðstafi
úr úthafi:
munarmyndum
mjög þótt yndum,
heimrof mig finni
hjá Huldu minni.

Þar er barmi blíður
og blómafríður
runnur í reit,
er eg rökkri sleit;
dalur, sól og sær
og systur tvær,
einka-móðir
og ástvinir góðir.

Þar er búþegn beztur
bóndi og prestur,
til þess tel eg vottinn,
trúir enn á drottinn
og á sjálfan sig,
svo sem eg á mig;
þar er líf í landi
og ljóshæfur andi.

HULDULJÓÐ.

(BROT.)

Skáld er eg ei, en huldukonan kallar
og kveða biður hyggjuþungan beim;
mun eg því sitja, meðan degi hallar
og mæddur smali fjenu kemur heim,
þar sem að háan hamar fossinn skekur
og hulduþjóð til næturiðju vekur.

Þrumi eg á bergi, þýtur yfir hjalla
þokan, að hylja mig og kaldan foss;
nú skal úr hlíðum hárra Tinnufjalla,
svo huldumeyjar þægan vinni koss,
óbrotinn söngur yfir dalinn líða
eins og úr holti spóaröddin þýða.

Þú, sem að byggir hamrabýlin háu,
hjartanu mínu alla daga kær,
sólfagra mey, djúpt undir bergi bláu!
bústu að sitja vini þínum nær;

döggsvalur úði laugar lokkinn bleika,
ljós er af himni, næturmyndir reika.

Hvers er að dyljast? Harma sinna þungu;
hlægja þeir öld, er ræður þeim ei bót.
Hvers er að minnast? Hins, er hverri tungu,
huganum í svo festa megi rót,
ætlanda væri eptir þeim að ræða,
sem orka mætti veikan lýð að fræða.

Að fræða! Hver mun hirða hjer um fræði?
Heimskinginn gjörir sig að vanaþræl:
gleymd eru lýðnum landsins fornu kvæði;
leirburðarstagl og holtaþokuvæl
fyllir nú breiða byggð með aumlegt þvaður,
bragðdaufa rímu þylur vesall maður.

Háðungar orð, sem eyrun Huldu særa,
ei skulu spilla ljóði voru meir;
sendið þjer annan, sanninn heim að færa
söngvurum yðar, Njörður, Þór og Freyr!
og hver sá ás, sem ata þeir í kvæði,
eirðinni gleymi og hefni sín í bræði.

Sólfagra mey! eg sje — nú leit minn andi
þanns seglið vatt í byrnum undan skor
og aldrei síðan aptur bar að landi.
Eggert! ó hyggstu nú að leita vor?
Marblæju votri varpar sjer af herðum
vandlætishetjan, sterkum búin gerðum.

Hvað er í heimi, Hulda! líf og andi,
hugsanir drottins sálum fjær og nær,
þar sem að bárur brjóta hval á sandi,
í brekku þar sem fjallaljósið grær,
þar sem að háleit hugmynd leið sjer brýtur?
Hann vissi það, er andi vor nú lítur.

Ó Eggert! þú varst ættarblóminn mesti
og ættarjarðar þinnar heill og ljós;
blessuð sú stund, er fót hann aptur festi,
á frjórri grund við breiðan sævarós.
Sólfagra mey! hann svipast um með tárum,
saltdrifin hetja, stigin upp af bárum.

Hví er hinn sterki úr hafi bláu genginn
á hauður, sem í nætur faðmi þreyr?

Veit eg, að, þegar værðin góða er fengin,
vinirnir gleyma að birtast framar meir;
ó hve hann hefur eptir þráð að líta
ástarland sitt með tignarfaldinn hvíta.

Tárperlur bjartar titra þjer í augum,
tindra þær gegnum fagurt lokkasafn,
sólfagra mey! því sjónar þinnar baugum
sjeður er aldrei kappi þessum jafn.
Þú elskar, Hulda! Eggert, foldar blóma,
ættjarðar minnar stoð og frænda sóma.

Ó Eggert, hversu er þinn gangur fagur!
útivist þín er vorðin löng og hörð;
kær er mjer, faðir! komu þinnar dagur;
hann kyssir, Hulda! þína fósturjörð.
Sólfagra mey! hann svipast um með tárum,
saltdrifin hetja, stigin upp af bárum.

Þú elskar hann — þess ann eg honum glaður,
ástin er rík og þú ert hennar dís;
hjer vil eg sitja, hjer er okkar staður,
ó Hulda! þar til sól úr ægi rís.

Hallaðu lokka-höfði bjarta þínu,
mín Hulda kær! að vinarbrjósti mínu.

Hann svipast um. Nú sefur allt í landi:
svæft hefur móðir börnin stór og smá —
fífil í haga, hrafn á klettabandi,
hraustan á dúni, veikan fjölum á.
Hann svipast um í svölum næturvindi
um sund og völl að háum fjallatindi.

Hallaðu lokka-höfði bjarta þínu
að hjarta mjer, sem nú er glatt og traust;
hallaðu þjer nú hægt að brjósti mínu;
hann hefur ekki starfað notalaust!
seint og að vonum svo fær góður njóta
sín og þess alls er vann hann oss til bóta.

Hann líður yfir ljósan jarðargróða,
litfögur blóm úr værum næturblund
smá-líta upp að gleðja skáldið góða,
gleymir hann öðru og skoðar þau um stund:
nú hittir vinur vin á grænu engi:
"Velkominn, Eggert! dvelstu með oss lengi!"

EGGERT:

"Smávinir fagrir, foldarskart,
fífill í haga, rauð og blá
brekkusóley! við mættum margt
muna hvert öðru að segja frá.
Prýði þið lengi landið það,
sem lifandi guð hefur fundið stað
ástarsælan, því ástin hans
alstaðar fyllir þarfir manns.

Vissi eg áður voruð þjer,
vallarstjörnur um breiða grund!
fegurstu leiðar ljósin mjer,
ljek eg að yður marga stund:
nú hef eg sjóinn sjeð um hríð
og sílalætin smá og tíð —
munurinn raunar enginn er,
því allt um lífið vitni ber.

Faðir og vinur alls, sem er!
annastu þenna græna reit;
blessaðu, faðir! blómin hjer,
blessaðu þau í hverri sveit.

Vesalings sóley! sjerðu mig?
Sofðu nú vært og byrgðu þig;
hægur er dúr á daggarnótt;
dreymi þig ljósið, sofðu rótt!

Smávinir fagrir, foldarskart!
finn eg yður öll í haganum enn;
veitt hefur Fróni mikið og margt
miskunar faðir; en blindir menn
meta það aldrei eins og ber,
unna því lítt sem fagurt er,
telja sjer lítinn yndis-arð
að annast blómgaðan jurtagarð."

Hulda! hví grípa hendur þínar ljósu
um hendur mjer, og hví svo viknar þú?
Veit eg þú elur eyrar fagra rósu,
alsett er rauðum blómum Huldu bú;
Eggert er þjer um ekki neitt að kenna,
annazt hefurðu fjallareitinn þenna.

Sjáðu! enn lengra svífur fram um völlu
svosúðleg mynd úr ungum blómareit,

sterkur og frjáls og fríður enn að öllu
Eggert að skoða gengur byggða sveit;
hann fer að sjá, hve lífi nú á láði
lýðurinn uni, sá er mest hann þráði.

Brosir við honum bærinn heillagóði,
í brekkukorni, hreinn og grænn og smár —
þar hefur búið frændi hans með fljóði
í flokki ljúfra barna mörg um ár;
þar hefur sveita-sælan guðs í friði
og sóminn aukizt glöðu bæjarliði.

Þar hefur gjörzt að fullum áhrínsorðum
allt, sem hinn vitri bóndavinur kvað
um dalalíf, í Búnaðarbálki forðum, —
um bóndalíf, sem fegurst verður það.
Sólfagra mey! nú svífur heim að ranni
sæbúinn, líkur ungum ferðamanni.

* * *

SMALI

fer að fje og kveður:

Það var hann Eggert Ólafsson,
ungur og frár og vizkusnjall,
stóð hann á hauðri, studdur von —
stráunum skýldi vetrarfall;
meðan að sól í heiði hló,
hjúkraði laukum, eyddi snjó,
kvað hann um fold og fagra mey
fagnaðarljóð, er gleymast ei!

Kvað hann um blóma hindarhjal
og hreiðurbúa lætin kvik,
vorglaða hjörð í vænum dal
og vatnareyðar sporðablik;
þó kvað hann mest um bóndabæ,
er blessun eflir sí og æ,
af því að hjónin eru þar
öðrum og sjer til glaðværðar!

Það var hann Eggert Ólafsson,
allir lofa þann snilldarmann,

Ísland hefur ei eignazt son
öflgari stoð nje betri enn hann;
þegar hann sigldi sjóinn á
söknuður vætti marga brá
nú er hann kominn á lífsins láð
og lifir þar sæll fyrir drottins náð.

NIÐURLAG.

Sólfagra mey! nú seilist yfir tinda
úr svölum austurstraumum roði skær;
nú líður yfir láð úr höllu vinda
ljettur og hreinn og þíður morgunblær:
svo var mjer, Hulda! návist þín á nóttu,
sem nú er ljósið jörð á votri óttu.

Vertu nú sæl! þótt sjónum mínum falin
sjertu, jeg alla daga minnist þín;
vertu nú sæl! því dagur fyllir dalinn,
dunandi fossinn kallar þig til sín;
hann breiðir fram af bergi hvítan skrúða,
bústaður þinn er svölum drifinn úða.

Vertu nú sæl! því sólin hálsa gyllir
og sjónir mínar hugarmyndin flýr;
ó Hulda kær! er fjöll og dali fyllir
fjölbreyttu smíði, hvar sem lífið býr
og dauðinn, sem að svo þig löngum kallar
sá er þig aldrei leit um stundir allar.

KVÆÐI EPTIR *HORATIUS*.

I*.

(CUR ME QUERELIS.)

Hví með sárum þú
sorgar tölum
dapran dauða
dregur mjer um höfuð?

Era það goða
nje mín eigin vild,
að þú mjer fyr úr heimi hallist,
Mesenas!
minn mikli sómi,
vernd og styrktar stoð.

Hálft hjarta mitt!
hrífi þig á braut
skjótar skapadægur,

---

*) Þessu kvæði hefur Jónas snúið áður enn hann sigldi.

hve um skerður
þann skilnað lifa
minnur ástsæll má'g.

Ótrúan eið
hef eg ei svarið:
er þú burtu býst,
förum og förum
fúsir ganga
helveg að hlið vini.

Era sá vættur,
er mig af þjer slíti —
svo hafa okkur sköp á skilið —
ekki eldgálkn
eða, upp þótt rísi,
hundraðhentur þuss.

II*.
(QUIS MULTA GRACILIS.)

Hver er hinn ungi
ilmsmurði sveinn,
er á rósareit,
ríkum og mjúkum,
faðmar þig fast,
undir fögrum skúta,
svölum og sælum?
seg mjer það, *Pyrrha!*

Lokka ljósgula
leysir þú honum,
skemmtunar skoðun,
skart þitt óbrotið.
Ó, hve optlega
ástir rofnar
og gremi goða
hann gráta skal!

---

*) Prent. í Fjölni 1845 á 26. bls.

Dynjandi dröfn
ſyrir dimmum vindi
undrast hann, úſnum
óvanur sjó,
sá er nú nýtur
náveru þinnar
og gulli hreinni
þig getur vera.

Einum hann vonar
þú unir sjer
æ, og aldregi
öðrum sinnir;
veit hann víst eigi,
að veður hvikult
skamma stund skipast
í skýlopti.

Aumir eru allir,
óreynd er þú
ástar alglæst
í augu gengur.

Forðað hef eg feigu
fjörvi mínu,
sem á hám, helgum
hofsvegg má sjá.

Hangir þar heitspjald
hermandi svo:
að eg efnt hafi
upp að festa
sjóföt mín samtöld,
salti drifin,
drottni djúps
til dýrðar ríkum.

ÚR KVÆÐUM OSSÍANS *.

Hvert ertu hniginn
af himinstöðvum,
gullhærði röðull!
og götum blám?
Nú hefur vestur
votum hjörum
svefngrindum snúið
og sæng þjer gjörva.

Velta öldur
at veðhlaupi,
fýsast þig allar
fyrstar um sjá;
hægt þær hefjast,
með hafriðu,
og halla höfðum
að helgri sjón.

*) Þessu broti snjeri Jónas meðan hann var í skóla.

Fagurt er að líta
á ljóss geislum
hvílu hafða,
hægt blundandi
brosfagra sól,
bregður öldum,
bráð er burtför,
brennur ísgrá kinn.

Fellur þá faldur
hinn fagurreifði
hallur af höfði
hafiborinri mey;
þýtur í flótta
þrungin mæði,
felmtruð áður felst
í faðmi móður.

Blunda þú vært
í blæjum svölum,
ylsköpuður!
und unnum blám;

hafin er höll þín,
hvílir þögn yfir,
en aldin værð vakir
að vjedyrum.

Heim sje eg hverfa
á himinásum,
daprar eru stjörnur;
dagsbrún veldur;
nú muntu ljósfari
á lopt um stiginn;
leiddu þá und armi
unað — hár glóa.

LOFSÖNGUR *.

KVÆÐI EPTIR *C. FRIMAN*.

Líti eg um loptin blá
skýin, sem sigla fram silfurglitaðan boga,
hálftungls gullnu hornin á,
herinn stjörnu, þann tindrandi loga,
þrungna þrumu heimkynnið,
þar sem að skruggan skæð skekur dunandi hamar,
rekur fjalli högg á hlið,
hittir skóginn og stórviðu lamar:
:|: Þú ert mikill, hrópa eg hátt,
himna guð! eg sje þinn mátt;
fyrir þinni hægri hönd
hnígur auðmjúk í duptið mín önd. :|:

Líti eg langt um út þönd höf,
þar er skjótskipa mergð skundar vængjuðum húnum.
sökkur djúpt í sjáfar gröf,
sjest svo aptur á aldnanna brúnum,

---

*) Þessu kvæði hefur Jónas snúið áður enn hann sigldi.

þar er sje eg sverðfiskinn,
hnúðurbak, hrosshvelið hart við stökkulinn glíma.
þar er flögurflokkurinn
ferðast rjettum á vegi og tíma:
.|: Þú ert mikill, hrópa eg hátt,
hafsins guð! eg sje þinn mátt;
sjór og hvað þar inni er
órækt vitni um guðdóm þinn ber. :|:

Líti eg liljum skrýdda jörð,
skoði eg skóg og strönd, skoði eg dali og fjöllin;
skoði eg bugðu breyttan fjörð,
breiðar elfur og vatnsbunu föllin,
skoði eg skepnu fjöld ótal,
allt frá þeim ormi, sem undir duptinu skríður,
yfir fjeð í fögrum dal
fjær til himins þar beinfleyg örn líður:
:|: Þú ert mikill, hrópa eg hátt,
heimsins guð! eg sje þinn mátt;
lofið himnar, haf og jörð
hann, hvers mætti þið af eruð gjörð! :|:

BROT ÚR *ABELS DÖD*
EPTIR *PALUDAN-MÜLLER.*

Uppi stóð Kain
og á hlýddi
grama guðs dóma,
glataður, rekinn,
útskúfaður einn
öllum í heimi
skalf hann og skarst hann
og skyggndist um
og á frám fótum
flótta sinn hóf.

En á græna
grundar hvílu
bleikur bróðir
var í blóð hniginn;
Abel að annast
ástúðleg kom
móðir manns sona
mjúkhent sjúkan.

Álengdar hún sá,
að upp lypti
hjartkærstum syni
hennar í móti
heiptar hendi
hárri bróðir;
að kom þar Eva,
er hann öndu sleit.

Farið er fjörvi —
fagur titrar
ungur ástarson,
andar þungan;
rennur rautt blóð
úr rofnum vanga,
lokki ljósgulum
lit festir á.

ÚR *ALADDIN* *
EPTIR *OELENSCHLÄGER.*

Bíum, bíum,
barnið góða!
sofðu nú sætt
og sofðu lengi,
þó að höll
og hægindislaus
og grafkyr
í grundar skauti
vagga þín standi;
vertu í ró!

Heyrirðu stynja
storminn úti
yfir mínum
missi þunga

---

*) Prent. í Fjölni 1847 á 16. bls.

og átfreka
yrmlinga fjöld
furukistu
kroppa þína.

Nú kemur hinn hljóðfagri
næturgali,
heyrirðu mjúkan
munaðar klið?
Var það áður
er þú vaggaðir mjer,
nú skal eg, veslingur!
vagga þjer aptur.

Hresstu huga þinn
hans við söng;
allt skal eg þjer
til yndis velja;
heyrirðu dimma
við dauðans hlið,
barn mitt! hringja
bjöllu þína?

Sje ei hjarta þitt
hart sem steinn,
sjáðu móðir
mína iðju:
eg skal af grátviðar
grein þessari
hljóðpípu smíða
handa þjer.

Hresstu hug þinn
við hennar róm,
er hún einmana
úti kvakar,
eins og vindur
á vetrar nótt
villur vakandi
í votum greinum.

Verð eg að víkja
vöggu þinni frá;
kalt er að búa
við brjóst þitt, móðir!

og eg á mjer
ekkert hæli
aptur að verma
inni mig.

Bíum, bíum, o. s. frv.

KOSSAVÍSUR*.
(EPTIR *CHAMISSO*).

Ljúfi! gef mjer lítinn koss,
lítinn koss af munni þínum!
Vel eg mjer hið vænsta hnoss,
vinur! gef mjer lítinn koss!
Ber eg handa báðum oss
blíða gjöf á vörum mínum.
Ljúfi! gef mjer lítinn koss,
lítinn koss af munni þínum!

Leikur kossa lipur er,
lætur þeim, er á kann halda,
listin sú ei leiðist mjer,
leikur kossa fimur er,
einatt reyni eg það hjá þjer —
þiggja, taka, endurgjalda.
Leikur kossa lipur er,
lætur þeim, er á kann halda.

---

*) Prent. í Fjölni 1844 á 31. bls.

Vinur! gef mjer enn þá einn
ástarkoss af ríkum vörum!
einn fyrir hundrað, ungur sveinn!
einn fyrir þúsund — rjettan einn!
einn enn! þú ert ofur seinn,
eg er betur greið í svörum.
Vinur! gef mjer enn þá einn
ástarkoss af ríkum vörum!

Rjett sem örskot tæpur telst
tíminn mjer við kossa þína;
tíminn, sem eg treindi helzt,
tæplega meir enn örkot dvelst,
sárt er að skilja, gráti gelzt
gleðin — þiggðu kossa mína!
Rjett sem örskot tæpur telst
tíminn mjer við kossa þína.

Kossi föstum kveð eg þig,
kyssi heitt mitt eptirlæti,
fæ mjer nesti fram á stig —
fyrst jeg verð að kveðja þig.

Vertu sæll! og mundu mig,
minn í allri hryggð og kæti!
Kossi föstum kveð eg þig,
kyssi heitt mitt eptirlæti.

KVÆÐI EPTIR *SCHILLER*.

1.

DAGRÚNARHARMUR *.

Heyri eg að kirkju
klukkur dimm-gjalla,
vísir er runninn
vegu sína alla.
Sje það svo — sje það
svo, í guðs nafni!
líkmenn! leiðið mig
á legstað aftöku.

Kveð eg yður, geislar
guðs sólar!
flý eg yður frá
í faðm dimmrar móður:

---

*) Prent. í Fjölni 1843 á 26. bls.

kveð eg þig, blómæsi
blíðra ásta!
mey sem margblindar
munaðs töfrum.

Kyssi eg þig hinstum
kossi skilnaðar,
veröld! ó veröld!
væti eg þig tárum;
sætt var eitur þitt,
er það nú goldið,
eiturbyrla
ungra hjartna!

Sat eg fyr hvítbúin
sakleysis klæði,
rauðum reifuðu
rósa böndum;
brostu í ljósu
lokka safni
fögur blóm;
þá voru friðardagar.

Hræðilegt, hræðilegt!
helvítis fórn
situr enn í hvítu
sakleysis klæði;
en, í hinna rauðu
rósa stað,
hrafnsvart líkband
er að höfði snúið.

Grátið mig, meyjar,
er guð veitti
sakleysis
síns að gæta,
er hin mikla
móðir ljeði
afl til að kefja
ólgu veiks hjarta.

Mannlega hrærðist
hjarta mitt áður;
nú skal mjer blíða þess
banasverð vera.

Fláráðum manni
í faðm eg hneig;
dó þar Dagrúnar
dyggð í tómi.

Nú er eg úr höggorms
hjarta slitin
þess, er aðra
ástum glepur;
veit eg hann brosir
og veigar kýs,
meðan eg geng
til grafar minnar.

Leikur hann að lokkum
ljósrar meyjar
kjassmáll og kyssir
og kossa þiggur,
meðan að bunar
blóð mitt unga
á hörðum höggstokki
hálsbenjum úr.

Friðþjófur fagri!
á fjarlægri strönd
duni þjer Dagrúnar
dauða hljómur,
gjalli ógnefldar
um eyru þjer
söngdimmar bjöllur
úr sálarhliði —

Svo, er af mjúkum
meyjar vörum
ástar orð
þjer unað færa,
særi hann harðri
helvítis und
yndis blóm ykkar,
svo öll þau hjaðni.

Hrærir þig að engu
harmur Dagrúnar?
svívirt meyja?
svikarinn vondi!

barn okkar beggja?
eg ber það undir hjarta —
allt sem vargs vanga
væta mætti tárum.

Siglir hann, siglir —
svífur skip frá landi,
grátþrotin augu
grimmum manni fylgja;
fláráður heilsar
á fjarlægri strönd
heitmey nýrri.
Svo er hjörtum skipt.

Barnunginn blíði
bjó á móður skauti
ástfalinn ungri
algleymis-værð;
brostu björt augu
bláfögur móti
móður augum
morgunrósar.

Og ástfagur
allur svipur
auma margminnti
á mynd hins horfna;
varpar hann í brjóst
vesalli móður
ástar óviti
og örvæntingar.

"Hermdu mjer, kona!
hver er faðir minn?"
svo spyr hin þögla
þrumurödd ómálgans.
"Hermdu mjer, kona!
hver er maður þinn?"
Hló við helvíti
í hjarta mínu.

Skelfing! ó skelfing!
skal til háðungar
föðurlaus sonur
að föður spyrja?

Bölva muntu
þínum burðardegi,
saurlífis sonur! —
ó svívirðu-nafn!

Brennur mjer í hjarta
helvítis glóð,
einmana móður
í alheimi víðum;
sit eg síþyrst
að sælu brunni,
er eg aldrei má
augum líta.

Æ! því eg blygðast
barn mitt að sjá;
rifjar upp rödd þín
raunir allar mínar,
barn! og úr blíðu
brosi þínu
hel-örvar harðar
á hjarta mínu standa.

Helvítis kvöl
er mjer hann að þrá;
vítiskvöl verri
verða þig að skoða;
vondir eru kossar
vara þinna,
hans er af vörum
mjer að hjarta streymdu.

Eiðar hans allir
í eyrum mjer hljóma —
meineiðar allir —
margfaldlega —
allir um eilífð! —
Andskotinn þá
þreif mjer þjófs hönd lífs,
að þjakaði eg syni.

Friðþjófur! Friðþjófur!
á fjarlægri strönd
elti þig vofan
hin ógurlega,

hrífi þig hvarvetna
helköldum greipum,
svipti þjer sárlega
úr sælu draumi!

Stari þjer í augu
úr stjörnu skínandi
helbrostið auga
hnigins sonar!
elti þig ógnmargt
um alheim víðan,
hneppi þig burtu
frá himindyrum!

Sjáið og skiljið!
sonur mjer að fótum
dauðsærður lá
og dreyra roðinn;
sá eg blóð blæða —
blæddi þá ei minnur
fjör úr æðum
fáráðrar móður.

Harðlega knúðu
hurðir mínar
dólgar dýflissu;
dimmt var mjer í hjarta;
flýtti eg mjer fegin
í faðmi dauða
sálar bruna
sáran að slökkva.

Friðþjófur fagri!
faðirinn góði,
mildur miskunar,
mannkindum vægir;
bið eg þann föður
þjer fyrirgefa,
syndum særð,
sem eg sjálf það vil.

Gefa vil eg jörðu
grát minn og harm,
hefnd mína alla
og hjarta-þunga.

Nú hef eg ljósan
loga kyntan,
fórn að færa
sem eg fremsta má.

Vel er og vel er!
vafin eru loga
brjef hans og eiðar
eldi gefnir;
hátt loga kossar
heitir og sætir!
Hvað var mjer á foldu
forðum kærra!

Trúi þjer ei yðar
æskublóma —
aldregi, systur!
eiðum manna.
Fegurð varð að falli
farsæld minni;
bölva verð eg henni
á blóðstöð aftöku.

Hvort er þjer nú, böðull!
hungur í augum?
Bregðið mjer bráðlega
bandi fyrir sjónir.
Hikarðu, böðull!
blómknapp að slá?
náfölur böðull!
neyttu karlmennsku.

II.

MEYJARGRÁTUR *.

Dunar í trjálundi, dimm þjóta ský —
döpur situr smámeyja hvamminum í:
bylgjurnar skella svo ótt, svo ótt —
öndinni varpar á koldimmri nótt
brjóstið af grát-ekka bifað.

"Heimur er tómur og hjartað er dautt,
helstirðnað brjóstið og löngunarsnautt.
Heilaga **! kalla mig hjeðan í frá,
hef eg þess notið, sem jarðlífið á;
því eg hefi elskað og lifað." —

„Tárin að ónýtu falla á fold,
fá hann ei vakið, er sefur í mold;

*) Prent. í Fjölni 1843 á 34. bls.
**) María, guðsmóðir.

segðu hvað hjartanu huggunar fær,
horfinnar ástar er söknuður slær —
guðsmóðir vill þjer það veita.“

„Tárin að ónýtu falli á fold,
fái' hann ei vakið, er sefur í mold.
Mjúkasta hjartanu huggunin er,
horfinnar ástar er söknuður sker,
á harminum hjartað að þreyta.“

III.

ALHEIMSVÍÐÁTTAN*.

Eg er sá geisli,
er guðs hönd skapanda
fyr úr ginnunga
gapi stökkti;
flýg eg á vinda
vængjum yfir
háar leiðir
himinljósa.

Flýta vil eg ferðum —
fara vil eg þangað,
öldur sem alheims
á eyði brotna,
akkeri varpa
fyrir auðri strönd
að hinum mikla
merkisteini
skapaðra hluta
við skaut alhimins.

*) Prent. í Fjölni 1843 á 35. bls.

Sá eg í ungum
æsku blóma
stjörnur úr himin-
straumum rísa,
þúsund alda
að þreyta skeið
heiðfagran gegnum
himinbláma.

Sá eg þær blika
á baki mjer,
er eg til heima
hafnar þreytti;
ókyrrt auga
sást allt um kring —
stóð eg þá í geimi
stjörnulausum.

Flýta vil eg ferðum —
fara vil eg þangað,
ekkert sem ríkir
og óskapnaður;

leið vil eg þreyta
ljóss vængjum á,
hraustum huga
til hafnar stýra.

Gránar í geimi —
geysa eg um himin
þoku þungaðan
þjótandi fram;
dunar mjer á baki
dökknaðra sóla
flug-niður allra,
sem fossa deyjandi.

Kemur þá óðfluga
um auðan veg
mjer í móti
mynd farandi:
"Bíddu, flugmóður
ferðamaður!
Heyrðu! hermdu mjer —
hvert á að leita?"

„Vegur minn liggur
til veralda þinna;
flug vil eg þreyta
á fjarlæga strönd,
að hinum mikla
merkisteini
skapaðra hluta
við skaut alhimins.“

“Hættu! Hættu!
um himingeima
ónýtisferð
þú áfram heldur;
vittu, að fyrir
framan þig er
ómælis-undur
og endaleysa.”

„Hættu! Hættu!
þú sem hjer kemur,
ónýtisferð
þú áfram heldur;

belja mjer á baki
bláir straumar,
eilífðar ógrynni
og endaleysa.“

Arnfleygur hugur!
hættu nú sveimi;
sárþreytta vængi
síga láttu niður;
skáldhraður skipstjóri,
sköpunarmagn!
fleini farmóður
flýttu hjer úr stafni.

KVÆÐI EPTIR *HEINE*.

I.

ÁLFAREIÐIN *.

Stóð eg úti í tunglsljósi, stóð eg út við skóg —
stórir komu skarar, af álfum var þar nóg;
bljesu þeir á sönglúðra og bar þá að mjer fljótt
og bjöllurnar gullu á heiðskírri nótt.

Hleyptu þeir á fannhvítum hestum yfir grund —
hornin jóa gullroðnu blika við lund —
eins og þegar álptir af ísa grárri spöng
fljúga suður heiði með fjaðraþyt og söng.

Heilsaði' hún mjer drottningin og hló að mjer um leið,
hló að mjer og hleypti hestinum á skeið.
Var það út af ástinni ungu, sem eg ber?
eða var það feigðin, sem kallar að mjer?

*) Prent. í Fjölni 1843 á 38. bls.

II.
NÆTURKYRRÐ *).

Ganga gullfætt
um götur bláar
og læðast ljettfætt
ljósin uppsala;
varast smástjörnur
að vekja sofandi
foldina fögru
faðmi nætur í.

Hlustar hinn dimmi
Dalaskógur,
öll eru lauf hans
eyru grænlituð;
sefur nú Selfjall
og svarta teygir
skuggafingur
af Skeiðum fram.

---

*) Prent. í Fjölni 1843 á 40. bls.

Hvað er það er eg heyri —
hljómur ástfagur
og blíðmælt bergmál
í brjósti mínu?
Eru það orð
unnustu minnar
eður sælla
söngfugla kvak?

III.

STRANDSETAN *.

Hvítur í lopti ljúfu
líður í næturblæ
már yfir myrku djúpi;
máninn er hátt yfir sæ.

Hákarl úr hafi lítur
og horfir upp að bæ;
már yfir miði grúfir;
máninn er hátt yfir sæ.

Sálin mín hvikula, kæra!
þú kvíðir sí og æ;
mundar-nær mari þú situr;
máninn er hátt yfir sæ.

*) Prent. í Fjölni 1843 á 39. bls.

IV.

MÁRINN FORVITNI.

Márinn, hann vita vildi, hvað
af vörum fögrum streymir þjer,
þig er hann sjer á þessum stað
þrýsta þeim fast að eyra mjer.

Márinn flögrar við fjöruborð,
forvitinn spyr hið ljósa kvöld:
"Mundu það vera eintóm orð
eða brennandi kossa fjöld?"

Sízt veit nú kæra sálin mín,
hvað svo mjer friðar hug og geð:
orðin kossunum eru þín
svo undarlega vafin með.

V.

Fegin í fangi mínu
felur þú augun þín;
þinn er eg himin og þú ert
þekkasta stjarnan mín.

Djúpt undir okkur yðar
ósnotur manna her,
aggast og æðir og blótar
og allt hefur rjett fyrir sjer.

Í fíflúlpum þeir flaksast
og finnast og allt í einu
hlaupast á eins og hrútar,
svo höfuðin verða ekki að neinu.

Sæl erum við í sóla
sali, þeim látum fjær;
þú hylur í himni þínum
höfuð þitt, stjarna mín kær!

VI.

Berst mjer þá hjarta,
hugur er á reiki,
þá er mál munni
mínum horfið,
bláeyg, bjarteyg,
brosfögur mær!
inndæl, ástúðleg,
er á mig lítur.

Augun þín blá
fyrir augum mjer
sædjúp og hrein
sí og æ standa;
bláöldur blíðastar
blárra drauma
hjartað mitt ungt
yfir haf bera.

VII.

Hispursmey stóð við ströndu
og stundi þungt og hátt;
því sólin var að setjast
við svala vesturátt.

Hispursmey, verið hressar!
hjer á eg góð kann skil:
röðullinn rennur frammi
og rís hjer baka til.

VIII.

STRIT.

(BROT ÚR KVÆÐI.)

Sól rís sæl
úr svölum straumum
austurdjúps,
að eyða dimmu:
leiðinda langverk
á ljósgjafi:
heimskán hnött
úr húmi að slíta.

Er þú glöðum
geislum hefur
hálfan heim
himni unnið
og skundar skært
skin margauka,
æ og sí austræn
þig eltir nótt.

Stritar við stein
sterkur Sisýfus,
dætra Danáu
drýpur æ úr keri.
svo veltir sífelt
sjer úr ljóma
sjálfri fold
í sorta nætur.

IX.

Lán, er vilt ei láta mjer,
leikinn vil eg skakka þjer —
gríp eg þig með hörðum höndum,
hertek þig og reyri böndum.

Fella skal eg ok þig á,
erja og sveitast skaltu þá;
loks úr mæddri mundu fellur
mækir þjer; en und mjer svellur.

Blóðrás döpur mæðir mig,
mitt á köldum banastig
hlýtur að slokkna lífið ljósa;
læzt eg í því eg sigri hrósa.

X.

KVEÐIÐ Í ÚTLEGÐ.

Hlegið var og sungið —
úr heiði skein,
ljek að ljósgeislum,
á legi sunna;
bárur fluttu bát
borða milli
vonglöðum varinn
vinum mínum.

Brotnaði bátur
á bermola;
var lítt lagið
lagsmönnum sund —
fórust þeir farvana
á fósturjörðu.
Sveif mig úr svaki
að Seinar strönd.

Nú er eg stiginn
á nýja súð,
öðrum með ýtum;
öldur mig bera,
ókunnar allar,
aptur og fram;
harla fjær heimkynni
að hjarta þröngvir.

Hlæjum enn og syngjum
og á haf leitum!
belja brimkviður,
brakar í kili;
slokknar á himni
stjarnan seinasta;
þröngvir að hjarta
heimkynni fjær.

XI.

Ómur alfagur,
ómur vonglaður,
vorómur vinhlýr
vekur mjer sálu;
ljóðið mitt litla,
ljettur vorgróði!
lyptu þjer, leiktu þjer
langt út um sveit.

Hljóma þar að húsum,
er heiðfögur
blómin í breiðri
brekku gróa;
lítirðu ljósasta
laukinn þar,
berðu, kært kvæði!
kveðju mína.

ILLUR LÆKUR eða HEIMASETAN*.

FRUMKVEÐIÐ Á SPÁNSKU.

Lækur rennur í lautu,
liggur og til þín sjer:
allt af eptirleiðis
eg skal gá að mjer.

Nú fór illa, móðir mín!
mjer var það samt ekki að kenna;
sástu litla lækinn renna
græna laut að gamni sín,
breiðka þar sem brekkan dvín,
bulla þar og hossa sjer?
Vertu óhrædd! eptirleiðis
eg skal gá að mjer.

Lækur gott í lautu á,
leikur undir sólar brekkum,

---

*) Prent. í Fjölni 1844 á 29. bls.

faðmar hann á ferli þekkum
fjóla gul og rauð og blá*;
einni þeirra eg vil ná
og svo skvettir hann á mig.
Illur lækur! eptirleiðis
eg skal muna þig.

Klukkan mín, svo hvít og hrein,
hún er nú öll vot að neðan;
hefðirðu þá heyrt og sjeð 'ann,
hvernig ertnin úr honum skein;
jeg hef orðið ögn of sein,
og svo skvetti hann á mig.
Illur lækur! eptirleiðis
eg skal muna þig.

Lækur fer um lautardrag —
leikur sjer að væta meyna,
þegar hún stígur þar á steina;
það er fallegt háttalag!

---

*) *Viola tricolor*, þrenningargras.

Jeg fer ekkert út í dag,
uni, móðir góð! hjá þjer.
Vertu óhrædd! eptirleiðis
eg skal gá að mjer.

